

TYÖSSÄOPPIMISEEN VALMISTAUTUMINEN JA TYÖTURVALLISUUS

Pertti Kämäräinen

Opinnäytetyö
Toukokuu 2014

Rakennustekniikan koulutusohjelma
Tekniikan ja liikenteen ala

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tekijä(t) Kämäräinen, Pertti	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 09.05.2014
	Sivumäärä 53	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi TYÖSSÄOPPIMISEEN VALMISTAUTUMINEN JA TYÖTURVALLISUUS		
Koulutusohjelma Rakennustekniikan koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) Pitkänen, Seppo		
Toimeksiantaja(t) Jyväskylän ammattiopisto		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyössä käsiteltiin työssäoppimisen valmistautumista ja työturvallisuutta rakennusalalla. Tavoitteena oli kehittää työssäoppimisen valmistautumista ja valmentamista. Työssäoppimisen ohjauksen kehittämistä pohtineen työryhmän tavoitteina oli yhdessä löytää tapoja, joilla valmentaan nuori entistä paremmin työssäoppimisjaksolle, otetaan enemmän irti työssäoppimisjaksosta opiskelijan oppimisen kannalta ja hyödynnetään työssäoppimisen kehittämisessä aikaisempaa paremmin saatuja palautteita. Kehittämisen tuloksena saatiin eri toimijoille, opettajille, työssäoppijalle ja työelämälle, opas yhteisistä pelisäännöistä.</p> <p>Toisena tavoitteena oli parantaa työssäoppimisen työturvallisuutta rakennusalan lainsäädösten mukaisesti. Edellisen kerran olin tarkastellut aihetta vuonna 2002 Jyväskylän ammatillisessa opettajakorkeakoulussa tehdyssä opinnäytetyössäni. Tavoitteena oli perehtyä rakennusalan työturvallisuus lainsäädännön muutoksiin viimeisten 12 vuoden aikana ja selvittää mitä muutoksia se tuo koulutuksen järjestäjälle.</p> <p>Tärkeimpiä tuloksia on, että koulutuksen järjestäjä tarkistaa opiskelijan työssäoppimisen edellytykset. Työssäoppimisjaksoa edellyttävät opinnot ja turvallisuusosaaminen on kunnossa. Työssäoppijalta tulee olla vaadittavat työturvallisuus-, tulityö- tai tieturvakortti sekä hygieniapassi. Lisäksi mahdolliset muut vaadittavat todistukset tulee olla voimassa. Työnantaja vastaa työssäoppimispaikan työturvallisuudesta, mutta koulutuksen järjestäjän tulee varmistaa, että työssäoppimispaikka on turvallinen oppimisympäristö. Keskeinen osa työssäoppimisen työturvallisuutta on työssäoppijan perehdyttäminen työmaan työturvallisuuteen ja käytänteisiin. Yhtenä opinnäytetyön kehittämisen tuloksena oli uusi päivitetty ”työssäoppijan perehdyttäminen” lomake.</p> <p>Jatkokehittelynä tulisi pohtia laajemmin koko ammatillisen koulutuksen työturvallisuutta rakennusalalla, kuinka sitä opetetaan ja otetaan huomioon opetuksessa.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Työssäoppiminen, oppiminen, opetus käytännöt, työturvallisuus, työsuojelu, rakennusala, rakentaminen, talonrakennus, työharjoittelu, valmentaminen, valmistautuminen		
Muut tiedot		

Author(s) Kämäräinen, Pertti	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 05092014
	Pages 53	Language Finnish
		Permission for web publication (X)
Title Getting prepared to on-the-job learning and occupational safety.		
Degree Programme Civil Engineering		
Tutor(s) Pitkänen, Seppo		
Assigned by Jyväskylä College		
<p>Abstract</p> <p>The purpose of this thesis was to gather information about getting prepared to on-the-job learning and occupational safety in the construction industry. The objective was to develop on-the-job learning preparation and coaching. There was a study group considering the coaching of on-the-job learning development and the primary objectives were to find ways of improving the preparation of on-the-job learning, maximizing a young student's on-the-job learning and benefitting from earlier feedback about on-the-job learning development. As a conclusion a guidebook for common rules was developed for different players such as teachers, on-the-job learners and working life.</p> <p>The secondary objective was to improve the work safety of on-the-job learning according to the legislation of construction engineering. Previously the occupational safety had been studied in the author's thesis completed at Jyväskylä Teacher Education College in 2002. The objective was to explore the amendments in the legislation during the past 12 years and define the impacts to the education organizer.</p> <p>The most important conclusion was that their organizer of educations is responsible for ensuring the premises of on-the-job learning. In other words, the degree studies and the knowledge of safety need to be in order. It is important to ensure that the required work safety, hot work or roadwork safety cards, hygiene pass or other required certificates are valid. The employer is responsible for the safety of the study place but the organizer of education has to ensure that the on-the-job learning place environment is safe. The key to work safety of on-the-job learning is the training to occupational site safety and practices. As a conclusion an updated form for on-the-job training was prepared.</p> <p>It is highly recommended to consider widely the occupational safety in construction engineering as part of vocational education and training. The main question is how the training is conducted in the training program.</p>		
Keywords On-the-job learning, learning, teaching practices, occupational safety, coaching and preparation.		
Miscellaneous		

Sisältö

1.	TYÖN LÄHTÖKOHDAT	6
2.	AMMATILLISENKOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄN ERI TYÖ- JA OPPIMISYMPÄRISTÖT	7
3.	MITÄ TYÖSSÄOPPIMINEN ON?	8
4.	TYÖSSÄOPPIMISEEN VALMISTAUTUMINEN	9
4.1	Lähtökohdat valmistautumiseen	9
5.	TYÖSSÄOPPIMISEN TYÖTURVALLISUUS RAKENNUSALALLA	11
5.1	Lainsäädäntö	11
5.2	Vastuunjako työssäoppimisen työturvallisuudessa rakennus- alalla ...	14
5.2.1	Yleistä	14
5.2.2	Työnantajan vastuu	15
5.2.3	Koulutuksen järjestäjän vastuu	16
5.2.4	Opiskelijan (työntekijän) vastuut ja oikeudet	18
6	TYÖSSÄOPPIMINEN RAKENNUSALALLA	20
6.1	Sopimukset	20
6.2	Perehdyttäminen	21
6.3	Työpaikan riskiarviointi	21
6.4	Työpaikkaohjaaja	21
6.5	Työturvallisuuskortti	22
6.6	Tulityökortti	23
6.7	Ensiapu	26
6.8	Henkilötunniste ja veronumero	27
6.9	Henkilönsuojaimet	29
7	NUOREN TYÖNTEKIJÄN KÄYTTÄMISESTÄ VAARALLISIIN TÖIHIN .	30
7.1	Yleistä	30
7.2	Nuorille vaaralliset työt (A25.4.2012/188)	30
7.2.1	Mekaaniset vaaratekijät	30
7.2.2	Kemialliset vaaratekijät	31
7.2.3	Fysikaaliset vaaratekijät	32
7.2.4	Sähköiset vaaratekijät	32
7.2.5	Ruumiillinen liikarasitus	32
7.2.6	Biologiset vaaratekijät	33
7.2.7	Eräät työt	33
7.3	Kielletyt työt	34

7.4	Poikkeuslupa	35
8	VAKUUTUSTURVA	35
8.1	Tapaturmien korvaaminen.....	35
8.2	Tapaturman sattuessa.....	36
9	POHDINTA	36
	LÄHTEET	39
	LIITTEET	41

Liite 1.	Tarkistuslista työssäoppimisen valmistautumiseen	41
Liite 2.	Työsuojeluhallinnon lomake 16-17 vuotiaiden nuorten työntekijöiden käyttämisestä vaaralliseen työhön rakennusalalla	47
Liite 3.	Jyväskylä ammattiopiston lomake 16-17 vuotiaiden nuorten työntekijöiden käyttämisestä vaaralliseen työhön rakennusalalla	49
Liite 4.	Työssäoppimisen koulutussopimus	50
Liite 5.	Perehdytyslomake	53

KUVIOT

KUVIO 1	Työturvallisuus eri koulutuksen järjestämismuodoissa (Opetusalojen turvallisuusopas 2012)	8
KUVIO 2	Oppimisympäristöjen työturvallisuuden lainsäädännön perusta (Opetusalojen turvallisuusopas 2012)	12
KUVIO 3	Työturvallisuuden vastuut ammatillisessa koulutuksessa (Opetusalojen turvallisuusopas 2012)	15
KUVIO 4	Työturvallisuuskortti.....	22
KUVIO 5	Tulityökortti	24
KUVIO 6	Katto- ja vedeneristystulityökortti.....	25
KUVIO 7	Hätäensiapukortti 8 h	26
KUVIO 8	Malli henkilötunnisteesta	28

1. TYÖN LÄHTÖKOHDAT

Tämä opinnäytetyö toteutettiin vuosina 2013 ja 2014 aikana Jyväskylän ammattiopiston tekniikka ja liikenne yksikön rakennusalan koulutuspäällikkö Matti Jurvasen toimeksiannosta. Opinnäytetyön aihe syntyi siitä, että olin Jyväskylän ammatillisessa opettajakorkeakoulussa tehnyt vuonna 2002 opinnäytetyön työssäoppimisen työturvallisuudesta. Tavoitteenani oli selvittää, mitä muutoksia 12 vuoden aikana on muodostunut työturvallisuuslainsäädännössä rakennusosalalla. Tässä opinnäytetyössä käsiteltiin erityisesti rakennusalan työssäoppimiseen valmistautumista ja työturvallisuutta, mutta tätä voidaan soveltaa muillekin aloille.

Työssäoppiminen ja työturvallisuus on tärkeä osa ammatillista peruskoulutusta. Työssäoppiminen on yksi oppimismuoto, jossa osa tutkinnon tavoitteista opitaan työturvallisesti käytännön työtä tehden työmailla. Työmailla tehdään oikeita töitä oikeassa työympäristössä, jolloin opiskelijat saavat realistisen kuvan rakentajan ammatista, työturvallisuudesta, työympäristöstä ja toiminnasta työmaalla. Työturvallisuus on tärkeä osa tämän päivän ammattitaitoa ja laadukasta rakentamista. Muutaman viime vuoden aikana rakennusalan työturvallisuusmääräykset ovat kiristyneet. Oppilaitoksilla on ollut suuri haaste sisäistää nämä työturvallisuusmääräykset. Tällä opinnäytetyöllä pyritään paneutumaan näihin työssäoppimisen työturvallisuuden haasteisiin. Työssäoppimista sisältyy ammatillisiin perustutkintoihin vähintään 20 opintoviikkoa, mutta paine sen kasvattamiseen on suuri vallitsevan taloustilanteen takia. Jyväskylän ammattiopistossa rakennusalan tutkinnossa on työssäoppimista vähintään 24 opintoviikkoa.

Oppilaitoksen tulee valmentaa opiskelijaa työssäoppimista varten, antaa hänelle valmiudet hakea työssäoppimispaikkaa ja valmentaa myöhemmin työhakutaitoihin. Tämän päivän opiskelijoille ei ole selkeää kuvaa työelämästä ja sen pelisäännöistä. Tähän haasteeseen on oppilaitosten vastattava ja kehitettävä työssäoppimiseen valmistautumista ja valmentamista. Tavoitteena oli löytää yhdessä työryhmän kanssa tapoja, joilla valmennetaan nuori entistä paremmin työssäoppimisenjaksolle, otetaan enemmän irti työssäoppimisjaksosta opiskelijan oppimisen kannalta sekä hyödynnetään työssäoppimisen

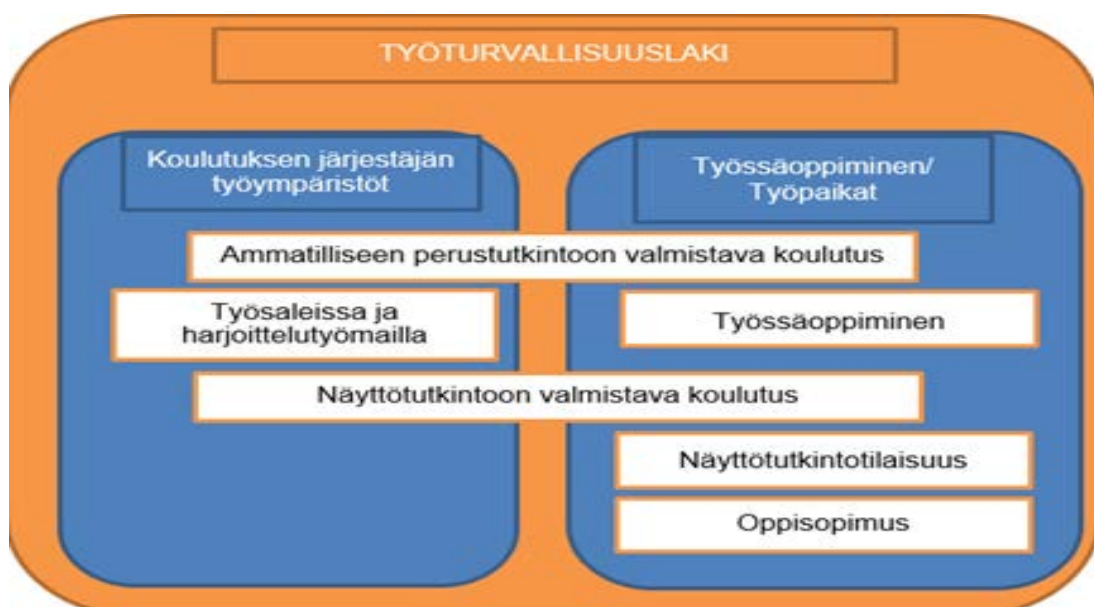
kehittämisessä aikaisempaa paremmin siitä saatu palaute opiskelijalta ja työpaikkaohjaajalta.

Rakennusalan yritykset ovat viime vuosina panostaneet työturvallisuuden kehittämiseen ja saaneet aikaan myös merkittäviä tuloksia. Kehittämistyössä ovat olleet mukana myös alan liitot, työsuojeluviranomaiset ja tutkimuslaitokset. Tilastotietojen valossa rakennusalan työturvallisuuden taso ei ole kuitenkaan parantunut, eli positiivinen kehitys on kohdistunut vain harvoihin esimerkkiyrityksiin. Oppilaitoksen täytyy olla aktiivisesti mukana tässä kehitystyössä.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli myös selvittää ja parantaa rakennusalan työssäoppimisen työturvallisuutta rakennusalan lainsäädännön mukaisesti Jyväskylän ammattiopiston rakennustekniikan alalla. Opiskelijalla on oikeus turvalliseen työssäoppimiseen, ja työturvallisuus on osa opiskelijan tavoitteena olevaa ammattitaitoa. Työturvallisuuden kehittymistä on jäsennettävä opetus suunnitelmissa ja sen osaaminen todennetaan arvioinnilla, esim. näytöllä.

2. AMMATILLISENKOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄN ERI TYÖ- JA OPPIMISYMPÄRISTÖT

Ammattikoulutus muodostuu ammatillisista perustutkinnoista sekä näyttötutkintoina suoritettavista perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista. Ammatillinen peruskoulutus voidaan järjestää sekä oppilaitoksissa että työpaikoilla työssäoppimisessa. Kuviossa 1. on esitetty kuinka työturvallisuuslakia (L23.8. 2002/738) sovelletaan kaikissa oppimisympäristöissä opiskelun yhteydessä.

KUVIO 1 Työturvallisuus eri koulutuksen järjestämismuodoissa (Opetusalojen turvallisuusopas 2012)

Ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskellaan koulutuksen järjestäjän työympäristöissä, joita voivat olla esim. työsalit, laboratoriot, opetuskeittiöt ja harjoitustyömaat. Lisäksi ammatillisiin perustutkintoihin sisältyy työssäoppimista, vähintään 20 ov., jonka aikana opiskelija hankkii osan tutkinnon perusteiden edellyttämästä ammattitaidosta ja ammattitaito osoitetaan ammattiosaamisen näytössä työtä tehden. Koulutuksen järjestäjä vastaa työssäoppimisen järjestämisestä ammatillisessa peruskoulutuksessa. Työssäoppimisjaksolla opiskelija ei ole työsopimussuhteessa työpaikkaan ellei siitä ole erikseen sovittu. (Ammatillisen koulutuksen työssäoppiminen 2014)

Työssäoppiminen rinnastetaan työturvallisuuslaissa vuokratyöhön, joten työturvallisuusmääräykset sitovat koulutuksen järjestäjää, työelämää ja työssäoppijaa samalla tavoin kuin vuokratyösuhteessa. (L23.8.2002/738)

3. MITÄ TYÖSSÄOPPIMINEN ON?

Työssäoppiminen tarkoittaa työpaikoilla, aidossa työympäristössä tapahtuvaa oppimista. Työssäoppiminen on ammatilliseen koulutukseen kiinteästi kuuluva opintojen osa ja koulutuksen järjestämismuoto, jossa osa tutkinnon tavoitteista opitaan työpaikalla. Se on aidossa työympäristössä tapahtuvaa tavoitteellista,

ohjattua ja arvioitua opiskelua. Ammatilliseen perustutkintoon sisältyy vähintään 20 opintoviikkoa työssäoppimista. (Ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, Työssäoppimisen tietopalvelu 2013)

Työssäoppiminen parantaa opiskelijoiden ammatillista osaamista ja valmiuksia työelämää ja elinikäistä oppimista varten. On havaittu, että työssäoppiminen on tehokas oppimismenetelmä ja että se auttaa opiskelijoiden työllistymistä. Työssäoppimisessa on kyse oppimisympäristön laajentamisesta työpaikoille. Oppilaitoksessa ja työpaikoilla tapahtuva oppiminen täydentävät toisiaan tutkinnon tavoitteiden saavuttamisessa. (Rakennusalan opetussuunnitelman perusteet 2009)

Oppilaitosten ja työpaikkojen välisen yhteistyön on todettu olevan hyödyksi sekä yrityksille että oppilaitoksille ennen kaikkea tuoreiden näkökulmien saamisessa ja uusien työntekijöiden rekrytoinnissa. Oppilaitos vastaa työssäoppimisen käytännön järjestelyistä. Työssäoppiminen perustuu kirjalliseen sopimukseen oppilaitoksen ja työnantajan kesken. Opiskelija osallistuu myös itse työssäoppimisjaksojen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. (Rakennusalan opetussuunnitelman perusteet 2009)

Opiskelija on työssäoppimisjaksojen aikana oikeutettu kaikkiin opintososiaaliin etuihin. Poikkeustapauksissa työssäoppiminen voi tapahtua työsuhteessa, jolloin opiskelija ei ole oikeutettu näihin etuihin. (Opiskelijan tuet 2013)

4. TYÖSSÄOPPIMISEEN VALMISTAUTUMINEN

4.1 Lähtökohdat valmistautumiseen

Työssäoppimisen ohjauksen kehittämistä pohdittiin syksyllä 2013 Jyväskylän ammattiopiston tekniikka ja liikenne yksikössä työryhmällä, jossa jäsenenä oli kaksi yksikön koulutuspäällikköä ja kolme opettajaa. Tavoitteena oli yhdessä löytää tapoja, joilla

1. valmennetaan nuori entistä paremmin työssäoppimisjaksolle
2. otetaan enemmän irti työssäoppimisjaksosta opiskelijan oppimisen kannalta
3. hyödynnetään työssäoppimisen kehittämisessä aikaisempaa paremmin siitä saatu palaute opiskelijalta ja työpaikkaohjaajalta

Työssäoppimisen resurssointi ja tavat saatiin yhtenäistettyä yksikössä syyskauden 2013 alkuun mennessä, joten nyt oli mahdollisuus kehittää työssäoppimista yksikkötasolla yhdessä.

Nuorten motivaatio työssäoppimiseen on keskimäärin korkealla ja jatkossa näyttää, että työssäoppimisen määrä mieluummin lisääntyy kuin vähenee. Myös KILTA-hankkeiden kaltaiset pedagogiset ratkaisut tukevat työssäoppimisen lisäämistä, joten on useita tekijöitä, miksi ylipäätään työssäoppimista kannattaa kehittää.

Työryhmä laati kolme ohjaavan opettajan tarkistuslistaa: ennen työssäoppimista, työssäoppimisen aikana ja työssäoppimisen jälkeen muistettavia asioita. Opettajajäsenien näkemykset on erityisesti tähän haluttu kirjata. Jyväskylän ammattiopiston, tekniikka ja liikenne yksikkö noudattaa jatkossakin Jyväskylän ammattiopiston yleisiä ohjeistuksia työssäoppimisen jaksoista, mutta nämä opettajan tarkistuslistat on laadittu ohjaavan opettajan tueksi ja avuksi yksikössä. Tekniikka ja liikenteen johtoryhmässä, Kurretiimissä, käytiin tarkistuslistojen muotoon laaditut ohjeistukset läpi joulukuussa 2013. Ohjeisto otettiin käyttöön heti ja jatkossa voidaan kehittää edelleen työssäoppimisen jaksot ja yksikkötasoisesti

Ennen työssäoppimista pidetään valmistavia tunteja. Tuntien tarkoituksena on antaa tietoa työssäoppimiseen liittyvistä asioista, rohkaista opiskelijaa ja mahdollistaa kynnystä hakea koulutusta vastaavaa työssäoppimispaikkaa.

Valmistavien tuntien sisällöt: Työnhaku, perehdytys, sopimuksen tekeminen, arviointi.

1. Opiskelijan valmistautuessa ensimmäiselle työssäoppimisjaksolle jaetaan yleistä tietoa oman ammattialan työelämästä, työssäoppimisesta ja niiden tavoitteista.
2. Annetaan tietoa työnhausta (hyödynnä mahdollisuuksien mukaan työpaikkaohjaajaa).
3. Tutustutaan sopimuspapereihin, perehdytykseen, oppimispäiväkirjaan, työajanseurantaan.
4. Perehdytään näyttöihin ja näyttöpapereihin, käydään läpi esimerkkejä näytöistä, harjoitellaan näyttölomakkeiden täyttämistä.
5. Tarkistetaan opiskelijan työssäoppimisen edellytykset. Hoidetaan kuntoon työssäoppimisjaksoa edeltävät opinnot ja turvallisuusosaaminen. Huolehditaan, että vaadittavat työturvallisuus-, tulityö- ja/tai tieturvakortti sekä hygieniapassi tai muut vaadittavat todistukset ovat voimassa.

Liitteessä 1. on esitetty työryhmän kehittämistyön vastuujako luettelo.

5. TYÖSSÄOPPIMISEN TYÖTURVALLISUUS RAKENNUKSESSA

5.1 Lainsäädäntö

Kuviossa 2 on kuvattu oppimisympäristöjen turvallisuuden lainsäädäntöperusta. Työturvallisuuslaki (L23.82002/738) on keskeisin noudatettava lainsäädäntö, kun viitataan oppimisympäristöjen turvallisuuteen huolimatta siitä, onko kyseessä ns. koulutuksen järjestäjän/tutkinnon järjestäjän hallinnoima työympäristö vai työpaikalla järjestettävä koulutus. Työturvallisuuslaki määrittelee työturvallisuuden vähimmäisvaatimukset ja yleiset tavoitteet koskien kaikkia työpaikkoja. Lisäksi on annettu lukuisia muita työturvallisuutta koskevia säädöksiä ja lakeja, joita työpaikoilla tulee noudattaa. Tietämättömyys jonkin säädöksen olemassaolosta ei vapauta sen noudattamisesta eikä vastuusta.

Keskeiset työssäoppimisen työturvallisuussäädökset ovat seuraavat:

- A6.11.1998/811 Asetus ammatillisesta koulutuksesta.
- A26.3.2009/205 Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta.
- A15.6.2006/475 Valtioneuvoston asetus nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä.
- L19.11.1993/998 Laki nuorista työntekijöistä.
- L21.8.1998/630 Laki ammatillisesta koulutuksesta.
- L23.8.2002/738 Työturvallisuuslaki.

KUVIO 2 Oppimisympäristöjen työturvallisuuden lainsäädännön perusta (Opetusalan turvallisuusopas 2012)

Koulutuksen/ tutkinnon järjestäjään sovelletaan työturvallisuuslain (L23.8.2002/738) 4§:n mukaan työnantajaa koskevia säännöksiä, silloin, kun työ tapahtuu oppilaitoksessa tai muutoin koulutuksen järjestäjän osoittamalla ja hyväksymällä tavalla. Yleiseen soveltamisalaan ei kuitenkaan kuulu teorian opetus opetustunneilla tai luennoilla.

Työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (L20.1.44/2006) eli työsuojelun valvontalaissa säädetään menettelystä työsuojeluviranomaisen valvoessa työturvallisuutta, työsuhdetta ja muiden työsuojelua koskevien säännösten noudattamista sekä työnantajan ja työntekijöiden välistä työsuojelun yhteistoimintaa työpaikalla. Laki ammatillisesta koulutuksesta (L21.8. 1998/630) korostaa opiskelijan oikeutta turvalliseen työopiskeluympäristöön. Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön kattaa sekä

fyysisen että psyykkisen ympäristön. Työnantaja vastaa työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa opiskelijan työturvallisuudesta siten kuin siitä työntekijöiden osalta säädetään ja määrätään myös silloin, kun opiskelija ei ole työsuhteessa taikka virkasuhteessa tai siihen verrattavassa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa työnantajaan. Lisäksi tulee ottaa huomioon nuorten työntekijöiden suojelua koskevat säädökset.

Kun opiskelija koulutukseen liittyen työskentelee työpaikalla oppilaitoksen ulkopuolella työssäoppimisessa, työ rinnastetaan vuokratyöhön. Silloin koulutuksen järjestäjän, työpaikan ja opiskelijan velvoitteisiin sovelletaan vuokratyön työturvallisuussäännöksiä (L23.8. 2002/738). Ammatillisen peruskoulutuksen aloittaessaan opiskelijat ovat useimmiten alle 18-vuotiaita, jolloin työssäoppimiseen sovelletaan osin nuoria työntekijöitä koskevaa lainsäädäntöä. Erityisesti on siis varmistettava, että nuorista työntekijöistä annetun lain (L19.11.1993/998) ja nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä annetun asetuksen (A20.1. 2006/475) säännökset on otettu huomioon. Aluehallintovirasto on julkaissut tiedotteen nuorille työntekijöille vaarallisten töiden ilmoittamisesta.

Tutkintojen perusteissa ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset sisältävät työsuojelun alakohtaiset erityispiirteet. Turvallisuus- ja terveysnäkökohdat tulee ottaa huomioon työn suunnittelussa, hankinnoissa, työmenetelmissä ja töiden järjestämisessä. Tutkintojen perusteissa terveyttä, turvallisuutta ja toimintakykyä vahvistavia ammattitaitovaatimuksia ja niiden arviointikriteerejä sovelletaan alan vaatimusten mukaisesti ammatillisiin tutkinnon osiin. Seuraavat ammattitaitovaatimukset on tutkinnon perusteissa sisällytetty ja sovellettu ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin. (Rakennusalan perustutkinto 2009)

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja:

- ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- ylläpitää terveellisiä elintapoja, yhteisönsä ihmissuhteita sekä toiminta- ja työkykyään
- ylläpitää ergonomista, terveellistä ja turvallista työympäristöä

- tunnistaa työhön ja työympäristöön liittyvät vaarat ja terveyshaitat sekä ennakoi ja suojautuu niiltä
- hyödyntää alallaan tarvittavaa terveysliikuntaa
- noudattaa alansa työterveyteen ja työturvallisuuteen liittyvää lainsäädäntöä ja ohjeita
- ottaa huomioon työympäristön tekniset työturvallisuusjärjestelmät, hyödyntää niitä vaaran uhatessa ja välttää omasta toiminnasta johtuvat aiheettomat hälytykset
- ehkäisee onnettomuuksia sekä toimii oikein onnettomuus-, vaara- ja uhkatilanteissa.

5.2 Vastuunjako työssäoppimisen työturvallisuudessa rakennusalalla

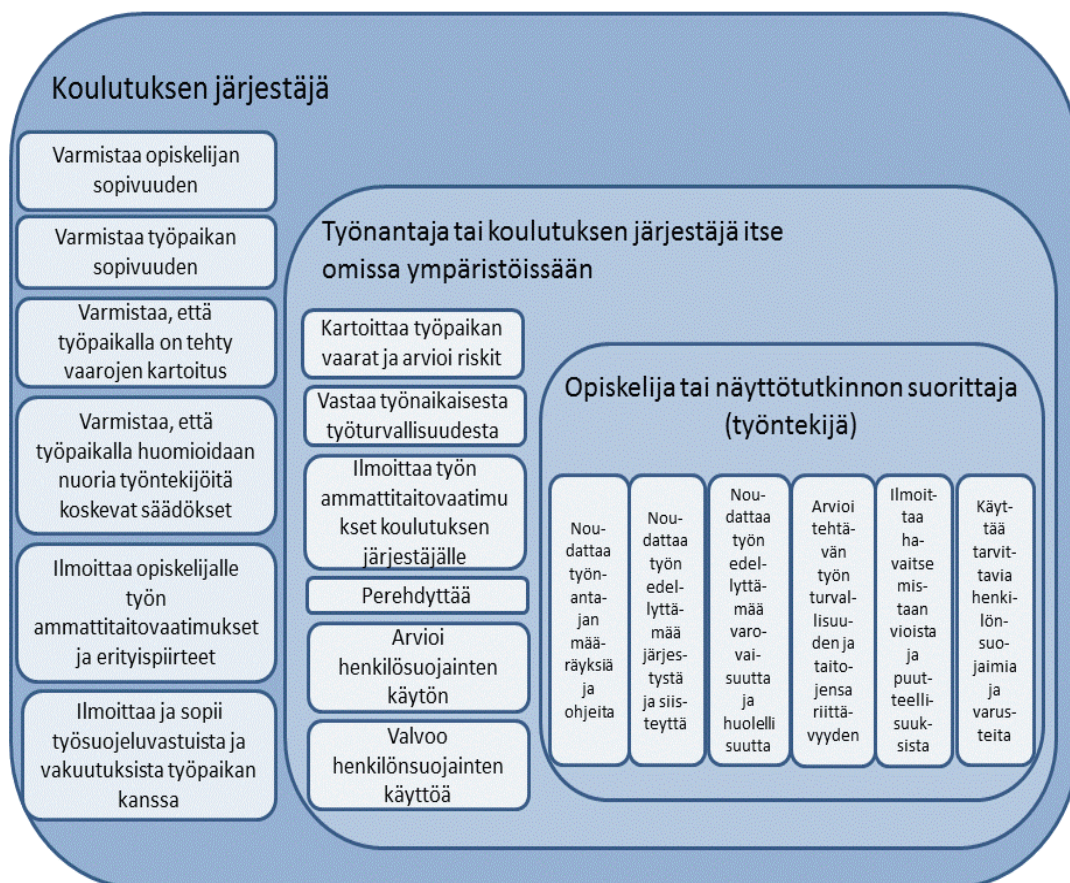
5.2.1 Yleistä

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppimisympäristö on kaikissa olosuhteissa turvallinen. Työturvallisuuslakia sovelletaan kaikissa työympäristöissä opiskelun yhteydessä eli niin koulutuksen järjestäjien omissa työympäristöissä kuin työssäoppimispaikoilla. Koulutuksen järjestäjää koskevat työturvallisuuslain työnantajaa koskevat vastuut ja – velvoitteet, kun opiskelijat toimivat koulutuksen järjestäjän hallinnoimissa ympäristöissä koulutuksen järjestäjän luokun ja valvonnassa. Työpaikoilla (työssäoppimispaikka) työnantaja vastaa työntekijöiden ja opiskelijoiden työturvallisuudesta riippumatta mahdollisen työsuhteen laadusta ja kestosta. Jäljempänä työnantaja -käsitteellä tarkoitetaan koulutuksen/tutkinnon järjestäjää sekä vastaavasti työntekijällä opiskelijaa tutkinnon suorittajaa. (L23.8.2002/738)

Oppimisympäristöjen työturvallisuusvastuu jakaantuu käytännössä kolmelle taholle:

- työpaikka (työnantaja)
- koulutuksen järjestäjä
- opiskelija (työntekijä)

KUVIO 3 Työturvallisuuden vastuut ammatillisessa koulutuksessa Opetusalojen turvallisuusopas 2012)

5.2.2 Työnantajan vastuu

Työpaikan turvallisuudesta ja terveellisyydestä vastaa työnantaja. Työturvallisuuden ja -terveyden edistäminen on kuitenkin yhteistoimintaa, jossa tarvitaan jokaisen sitoutumista. Myönteinen asennoituminen työsuojelutoimintaan, turvallisten työtapojen omaksuminen sekä turvaohjeiden noudattaminen ovat osa hyvää ammattitaitoa, ja niiden pohja luodaan jo koulutuksessa. Jokainen voi edistää turvallisuutta ja viihtyisyyttä. (L23.8.2002.738)

Työnantaja vastaa työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa opiskelijan työturvallisuudesta siten kuin siitä työntekijöiden osalta säädetään ja määrätään myös silloin, kun opiskelija ei ole työsuhteen suhteessa työnantajaan (L21.8.1998/630).

Työnantajan vastuulla on (L23.8.2002.738)

- Huolehtia perehdyttämisestä
- Antaa opastusta työn haittojen ja vaarojen estämiseksi sekä työstä aiheutuvan turvallisuutta tai terveyttä uhkaavan vaaran tai haitan välttämiseksi
- Antaa opastusta myös häiriö- ja poikkeustilanteiden varalta
- Huolehtia työturvallisuudesta ja turvallisen työnteon valvonnasta
  - työympäristön ja työyhteisön tila
  - turvalliset työtavat ja tuotantomenetelmät
  - koneiden, laitteiden ja työvälineiden turvallinen ja oikea käyttö
  - vaarallisten aineiden asianmukainen käyttö
  - henkilönsuojainten ja suojalaitteiden käyttö
  - työn edellyttämä järjestys ja siisteys
  - työn edellyttämä varovaisuus ja huolellisuus
- Tiedon saatuaan puuttua epäkohtiin (esim. turvallisuuspuutteet, ylikuormittuminen, häirintä, kielletyt ja vaaralliset työt, luvattomat työt).
- Antaa palaute työntekijöiden turvallisuusehdotuksiin ja -ilmoituksiin

Työturvallisuuslain (L23.8.2002/738) nojalla tulee työpaikalla olla työsuojelun toimintaohjelma.

5.2.3 Koulutuksen järjestäjän vastuu

Koulutuksen järjestäjän vastuut ja velvoitteet ovat rinnakkaisia työnantajaan opiskelijan toimiessa koulutuksen järjestäjän hallinnoimissa ympäristöissä koulutuksen järjestäjän lukuun ja valvonnassa. Vastaavasti opiskelijan on tällöin noudatettava työntekijää koskevia velvoitteita ja hän on työturvallisuuslain tarkoittama työntekijä. (L23.8.2002/738, L21.8.1998/630, A6.11.1998/811)

Koulutuksen järjestäjän on toimittava niin, että oikeus turvalliseen oppimisympäristöön toteutuu aina, myös työpaikalla järjestettävän koulutuksen aikana. Työturvallisuuslakia sovelletaan 4§:n mukaan opiskelijan työhön koulutuksen yhteydessä myös silloin kun opiskelija ei ole työsuhteessa työnantajaan.

Opiskelu voi tapahtua joko oppilaitoksessa taikka muussa koulutuksen järjestäjän osoittamassa tai hyväksymässä paikassa. Kun työskennellään oppilaitoksen ulkopuolisessa työpaikassa, koulutuksen järjestäjä on työturvallisuuslain tarkoittama vuokratyönantaja ja työpaikka on vuokratyön vastaanottaja. Koulutuksen järjestäjän tulee ilmoittaa työnantajalle ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 19 §:n mukaisesta työturvallisuusvastuusta. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (L21.8.1998/630, 16 §) mukaan työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävä koulutus perustuu koulutuksen järjestäjän ja työpaikan väliseen kirjalliseen sopimukseen. Ammatillisesta koulutuksesta annetun asetuksen (A6.11. 1998/811, 5 §) mukaan sopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että koulutustyöpaikalla on riittävästi ammattitaidoltaan, koulutukseltaan ja työkokemukseltaan pätevää henkilökuntaa, joka voidaan määrätä opiskelijan vastuulliseksi ohjaajaksi. (L23.8. 2002/738, L21.8. 1998/630, A6.11. 1998/811.)

Sopimukseen työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävästä koulutuksesta ja ammattiosaamisen näytöistä on kirjattava turvallisuuteen, tapaturmiin ja vahingonkorvauksiin liittyvät vastuut ja vakuutukset. Ennen työn aloittamista työnantaja ja koulutuksen järjestäjä varmistavat yhdessä, että opiskelijalla/tutkinnon suorittajalla on riittävät edellytykset tehdä ko. työtä turvallisesti ja terveyttään vaarantamatta sekä ohjeita noudattaen. Lisäksi varmistettava, että hän on perehtynyt/perehdytetty työhön (tämä on työnantajan vastuulla) ja osaa noudattaa työsuojeluohjeita. Koulutuksen järjestäjän on varmistettava että työpaikalla on tehty (yleensä johto vastaa) työturvallisuuslain 10 § ja 11 §:ssä tarkoitetut työn vaaroja koskevat selvitykset tai muutoin varmistettava työpaikan turvallisuus. Lisäksi on selvittävä, millaisia henkilönsojaimia tarvitaan turvallisuusriskejä torjumaan (L21.8. 1998/630, L23.8. 2002/738).

Erityisesti on varmistettava, että nuorista työntekijöistä annetun lain (L19.11. 1993/998) ja valtioneuvoston asetuksen nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä (A20.1.2006/475) säännökset on otettu huomioon. Ennen vaarallisen työn aloittamista työnantajan tai, jos kysymyksessä on koulutukseen liittyvä työ, koulutuksen järjestäjän on yhteistoiminnassa työnantajan kanssa tehtävä siitä ilmoitus asianomaiselle työsuojeluviranomaiselle. Il-

moitusta on täydennettävä, jos turvallisuuteen vaikuttavat olosuhteet muuttuvat olennaisesti työn aikana. Ilmoittamisohjeet ja – lomake 16 -17 – vuotiaiden nuorten työntekijäin käyttämisestä vaaralliseen työhön löytyvät liitteistä 2 ja 3

Koulutuksen järjestäjä vastaa myös siitä, että opiskelijalla on maksutta käytettävissään oppilaitoksessa ja oppilaitoksen harjoitustyömailla opetuksen järjestämisen edellyttämät työvälineet, koneet, laitteet, suojavaatteet ja työturvallisuussäännösten edellyttämät henkilönsuojaimet ja muut varusteet. (A6.11.1998/811) Opiskelija voi hankkia tarvittavat suojaimet omalla kustannuksellaan silloin, kun hän ei halua tyytyä koulutuksen järjestäjän tarjoamiin suojaimiin. Koulutuksen järjestäjän hankkimat henkilönsuojaimet voivat tarvittaessa ja niin erikseen sovittaessa olla opiskelijoiden käytettävissä myös työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa. (L23.8.2002/738)

Koulutuksen järjestäjän ja työnantajan on yhteisesti selvitettävä työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa tarvittavat henkilönsuojaimet sekä kirjattava niitä koskevat asiat työpaikalla järjestettävää koulutusta koskevaan sopimukseen. (Maksuton opetus sekä opetuksen yhteydessä perittävät maksut ammatillisessa koulutuksessa OKM päätös 22.10.2008, dno 19/502/2008). Työpaikalla järjestettävän koulutuksen osalta (vrt. työssäoppiminen) vastuu opiskelijoiden henkilösuojainten hankinnasta ja käytöstä on työnantajalla (L23.8.2002/738, A6.11.1998/811))

5.2.4 Opiskelijan (työntekijän) vastuut ja oikeudet

Työturvallisuusmääräysten, alakohtaisten työympäristötekijöiden ja riskien tunteminen on osa opiskelijan ja tutkinnon suorittajan ammattitaitoa. Alakohtaiset työturvallisuutta koskevat ammattitaitovaatimukset on esitetty kaikkien ammatillisten tutkintojen perusteissa. Opiskelija, näyttötutkinnon suorittaja tai vastaava on työturvallisuuslain tarkoittama työntekijä. Työturvallisuuslain (L23.8.2002/738) mukaan työntekijän vastuulla on:

- Noudattaa työturvallisuuslakia sekä annettuja määräyksiä ja turvallisuusohjeita

- koneet, laitteet ja työvälineet
- vaaralliset aineet
- henkilönsuojaimet ja suojalaitteet
- Noudattaa työn edellyttämää järjestystä ja siisteyttä
- Noudattaa työn edellyttämää varovaisuutta ja huolellisuutta
- Huolehtia omasta ja muiden työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä
- Välttää sellaista muihin työntekijöihin kohdistuvaa häirintää ja muuta epäasiallista kohtelua, joka aiheuttaa heidän turvallisuudelleen tai terveydelleen haittaa tai vaaraa
- Arvioi tehtävän työn turvallisuuden ja taitojen riittävyyden
- Ilmoittaa viipymättä työnantajalle havaitsemistaan vioista ja puutteellisuuksista, jotka voivat aiheuttaa vaaraa työntekijöiden turvallisuudelle tai terveydelle.
- Poistaa havaitsemansa vaaratilanne, jos sen voi tehdä itseään tai muita vaarantamatta
- Käyttää työssä tarvittavia henkilönsuojaimia ja varusteita asianmukaisesti
- Käyttää asianmukaista vaatetusta, josta ei aiheudu tapaturman vaaraa
- Toimia työnantajan ja työntekijöiden edustajien kanssa työturvallisuuden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi työpaikalla Lisäksi on huomioitava seuraavaa:
- Työntekijä ei saa ilman erityistä syytä ja esimiehen lupaa poistaa tai kytkeä pois päältä suojalaitteita, ohje- tai varoitusmerkkintöjä.
- Työntekijän on ilmoitettava vakavista työturvallisuuteen liittyvistä puutteista esimiehelle ja työsuojeluvaltuutetulle sekä oppilaitoksessa myös ohjaavalle opettajalle.

Työturvallisuuslainsäädännön lisäksi on noudatettava työmarkkinaosapuolten välisiä sopimuksia ja työpaikkakohtaisia määräyksiä ja työnantajan ohjeita koskien työturvallisuutta.

Työturvallisuuslain (L23.8.2002/738) mukaan työntekijällä on oikeus:

- tehdä työpaikan turvallisuutta ja terveellisyttä koskevia ehdotuksia työnantajalle ja saada niihin palaute.

- pidättäytyä työstä, jos siitä aiheutuu vakavaa vaaraa omalle tai muiden työntekijöiden hengelle tai terveydelle. Työstä pidättäytymisestä on ilmoitettava työnantajalle mahdollisimman nopeasti. Työstä pidättäytyminen ei kuitenkaan saa rajoittaa työntekoa enempää kuin se turvallisuuden kannalta on välttämätöntä. Työstä pidättäytymisellä ei myöskään saa aiheuttaa uusia turvallisuusriskejä.

6 TYÖSSÄOPPIMINEN RAKENNUSALALLA

6.1 Sopimukset

Työnantaja tekee koulutuksen järjestäjän kanssa kirjallisen sopimuksen työssäoppimisen järjestämisestä (liite 4). Työpaikalla tapahtuva työssäoppiminen on aina koulutuksen järjestäjän ja työpaikan väliseen sopimukseen perustuvaa, ohjattua ja tavoitteellista opiskelua. Työssäoppimisen sopimuksissa kuvataan jaksoon liittyvät oppimistavoitteet ja ne työtehtävät, joilla tavoitteisiin ajatellaan päästävän. Työssäoppiminen tarjoaa hyvän mahdollisuuden oppia myös työturvallisuuteen liittyvien käytännön asioiden hallintaa, ja ne kannattaa asettaa jo sopimuksissa selkeiksi oppimistavoitteiksi. Sopimuksissa tulee kuvata myös ne toimenpiteet, joilla oppimisprosessia ja mahdollisesti jakson loppuvaiheessa myös osaamista arvioidaan. Työturvallisuuteen liittyvät oppimistavoitteet ja niiden arviointi kannattaa sopia mahdollisimman konkreettisesti, jotta opiskelija ja työpaikkaohjaaja ymmärtävät ne yksiselitteisesti jakson aikana. Työssäoppimisen sopimukseen kirjataan myös konkreettiset käytännön toimintaa koskevat asiat ja esimerkiksi suojavaatetuksen sekä henkilökohtaisten suojainten hankintaan liittyvät menettelyt. Lisäksi sopimukseen on hyvä kirjata kulkulupaa ja henkilötunnistetta koskevat käytännöt sekä todeta työmaalle perehdyttämisessä käytettävät asiakirjat ja niiden jakelu. (A21.8.11/1998)

6.2 Perehdyttäminen

Opiskelija tai valmistavaan koulutukseen osallistuva rinnastetaan työssäoppimisen aikana vuokratyövoimaan ja häneen sovelletaan kansallisia säädöksiä siltä pohjalta. Työmaalle siirryttäessä on opiskelijat aina perehdytettävä työmaan käytänteisiin ja turvallisuusohjeisiin. Perehdytyksessä tulee huomioida, että perehdyttävä on nuori ja opiskelija. Perehdytyksessä tulee aina varmistaa, että nuori perehdytettävä ymmärtää perehdytettävän asian. Ennen työn aloittamista työnantaja ja koulutuksen järjestäjä varmistavat yhdessä, että opiskelijalla on edellytykset tehdä ko. työtä turvallisesti ja terveyttään vaaran-
tamatta sekä ohjeita noudattaen. Uudistettu perehdyttämislomakkeen malli on liitteenä 5.(L23.8.2002/738)

6.3 Työpaikan riskiarviointi

Koulutuksen järjestäjä tulee varmistua, että työpaikka on turvallinen oppimisympäristö. Tämä tarkoittaa sitä, että se on säädösten edellyttämässä vähimmäiskunnossa ja että siellä järjestelmällisesti toimeenpannaan säädösten edellyttämiä toimenpiteitä turvallisuustason ylläpitämiseksi ja tarvittaessa parantamiseksi. Tätä arvioitaessa tulee vertailutietoina käyttää valtioneuvoston asetuksessa (A26.3.205/2009) mainittuja asioita. Käytännössä arvioinnin tekee useimmiten opettaja, joten hänen tulisi tuntea työturvallisuuteen liittyvistä asiakirjoista ainakin mainittu asetus. (L23.8.2002/738)

Työnantaja vastaa työssäoppimispaikan turvallisuudesta, mutta päätöksen opiskelijan sinne lähettämisestä tekee aina koulutuksen järjestäjä eli viimekädessä opettaja. Koulutuksen järjestäjän on siis arvioitava oppimisympäristön turvallisuus. Mikäli turvallisuus ei ole asianmukaisessa kunnossa, koulutuksen järjestäjä kieltää opiskelijaa menemästä sinne. (L23.8.2002/738)

6.4 Työpaikkaohjaaja

Oppilaitoksen tulee ennen työssäoppimisen alkua varmistua siitä, että työpaikalla on riittävästi asianmukaista tuotantotoimintaa ja opiskelijan osallistuvan

ohjaamiseen perehdytettyä henkilökuntaa tavoitteiden saavuttamiseksi. Tämä koskee myös työturvallisuuteen liittyviä oppimistavoitteita. Tiedottaminen uusista työssäoppijoista omille työntekijöille kuuluu työnantajalle.

Työpaikkaohjaajien tärkeimpiä tehtäviä on opastaa työssäoppijalle oikeat ja työturvalliset työskentelytavat. Vastuu työpaikkaohjaajien perehdyttämisestä ja kouluttamisesta kuuluu koulutuksen järjestäjälle. Koulutuksesta osan voi toteuttaa lyhyellä lähiopetusjaksolla ja osan opiskelijoiden työssäoppimisjaksojen yhteydessä. (Kämäräinen, P 2002)

6.5 Työturvallisuuskortti

Vaikka työturvallisuuskortti ei perustu kansallisiin säädöksiin ja sen vaatiminen on muodollisesti vapaaehtoista, se on kuitenkin pakollinen osa tutkinnon ammattitaitovaatimuksissa (Rakennusalan perustutkinto 2009).

Työturvallisuuskortti on osoitus työturvallisuuden perusteiden tuntemisesta. Taustalla on valtakunnallinen menettelytapa, jonka tavoitteena on työturvallisuuden kehittäminen teollisuuden yhteisillä työpaikoilla. Työpaikan on työturvallisuuskorttikoulutuksen lisäksi huolehdittava lakisääteisestä työpaikka- ja tehtäväkohtaisesta perehdytyksestä. Nuoria koulutettaessa olisi hyvä kerrata yhteisen työpaikan työturvallisuussäädöksiä ja käytäntöjä uudelleen opiskelun loppuvaiheessa. Kuviossa 4 on esitetty työturvallisuuskortti. (Työturvallisuuskorttikoulutus 2014)

KUVIO 4 Työturvallisuuskortti

Työturvallisuuskorttikäytännön tavoitteena on (työturvallisuuskorttikoulutus 2014)

- parantaa käytännön yhteistoimintaa yhteisillä työpaikoilla tilaaja- ja toimittajajayritysten välillä
- tukea työnopastusta yhteisillä työpaikoilla
- antaa perustietoa työsuojelusta
- vähentää eri tilaajien antamaa päällekkäistä koulutusta
- herättää työpaikoilla kiinnostusta ja motivaatiota oman henkilöstön työturvallisuusosaamiseen
- pyrkiä vähentämään työtapaturmia ja vaaratilanteita

Työturvallisuuskortin saanti edellyttää työturvallisuuskorttikurssin hyväksyttyä suorittamista. Kortti on voimassa viisi vuotta.

Työturvallisuuskortin saaminen edellyttää hyväksytysti suoritettua kurssia, jossa

- annetaan perustiedot ympäristön vaarojen tunnistamiseen
- tiedotetaan työsuojelun yleisistä periaatteista, yhteistoiminnasta ja hyvistä turvallisuuskäytännöistä yhteisillä työpaikoilla
- luodaan perusvalmiudet työpaikka- ja työtehtäväkohtaisen perehdytyksen omaksumiselle.

Työturvallisuuskortin käyttöönotto on vapaaehtoista, mutta useat rakennuttajat ovat vuodesta 2005 edellyttäneet päätoteuttajalta ja niiden aliurakoitsijoiden työntekijöiltä työturvallisuuskorttia. (Työturvallisuuskorttikoulutus 2014)

6.6 Tulityökortti

Tulityökortti perustuu kansalliseen lainsäädäntöön ja ohjeistukseen. Tulityökortti on pakollinen osa rakennusalan perustutkinnon ammattitaitovaatimusta (Rakennusalan perustutkinto 2009).

Tilapäisellä tulityöpaikalla työskenneltäessä tulityöntekijällä tulee olla Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön (SPEK) myöntämä voimassa oleva tulityökortti. Kuviossa 5 on esitetty tulityökortti. (Tulitöiden turvallisuuskoulutus 2014)

KUVIO 5 Tulityökortti

Tulityökurssin tavoitteena on herättää tulityöntekijät ennalta ehkäisemään tulityöonnettomuuksien synty. Kurssilla opitaan keskeinen ohjaava lainsäädäntö ja ohjeistus sekä eri osapuolten vastuut. Kurssin jälkeen ymmärretään tulityön ennakkosuunnittelun ja tulityöluvan merkitys sekä osataan tehdä työ turvallisesti.

Kurssin sisältö: (Tulitöiden turvallisuuskoulutus 2014)

Kurssi on päivän mittainen ja se sisältää kuusi oppituntia sekä suojaus- ja alkusammutusharjoituksen. Koulutukseen kuuluvat seuraavat aihealueet:

- Turvallisuus - yhteinen etumme
- Tulityön suunnittelu säästää
- Tulitöiden turvallisuutta edistävä lainsäädäntö
- Turvatoimet - arjen hallintaa
- Jos kuitenkin syttyy...
- Mitä opin?
- Kurssikoe

Kurssin suomenkielinen oppikirja on nimeltään Ryhdyttyäessä tulityöhön... Oppikirja on julkaistu myös ruotsiksi, englanniksi, venäjäksi, viroksi ja puolaksi.

Oppikirja sisältyy jokaiseen kurssiin. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön (SPEK) tulityötoimikunta on vahvistanut tulityökurssin tavoitteet ja ohjelman.

Suomessa myönnetty tulityökortti on voimassa Pohjoismaissa ja vastaavasti muissa Pohjoismaissa myönnetty tulityökortti hyväksytään Suomessa. Tulityövartijalta edellytetään työn vaatimaa turvallisuuskoulutusta ja suositellaan, että hänellä on voimassaoleva tulityökortti. Tulitöitä tilaavat yritykset määrittelevät tulityövartijalta vaadittavan koulutuksen omissa tulityösuunnitelmissaan. Myös tulityöluvan myöntäjällä tulee olla voimassa oleva tulityökortti. (Tulitöiden turvallisuuskoulutus 2014)

Kattotulityön tekijällä tulee olla Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön (SPEK) myöntämä voimassa oleva katto- ja vedeneristysalan tulityökortti. Myös kattotulityöluvan myöntäjällä on oltava voimassa oleva katto- ja vedeneristysalan tulityökortti. Kuviossa 6 on esitetty katto- ja vedeneristysalan tulityökortti. (Tulitöiden turvallisuuskoulutus 2014)

KUVIO 6 Katto- ja vedeneristystulityökortti

Vakuutusyhtiöiden tulitöitä koskevat suojeluohjeet edellyttävät, että jokaisen tulitöiden kanssa tekemiseen joutuvan on tiedettävä, miten tulityöt tehdään turvallisesti. Tulitöihin liittyvät tehtävät jaetaan tulityöluvassa, tilaajan ja urakoitsijan välisen sopimuksen mukaisesti. (Tulitöiden turvallisuuskoulutus 2014)

6.7 Ensiapu

Hätäensiapu on pakollinen osa rakennusalan perustutkinnon ammattitaitovaa-
timusta. Ennen työssäoppimista, opiskelijan on hallittava perustaidot ensiavun
antamisessa, esim. hätäensiapu (Rakennusalan opetussuunnitelman perus-
teet 2009). Kuviossa 7 on esitetty hätäensiapukortti.

KUVIO 7 Hätäensiapukortti 8 h

Työnantajan on huolehdittava ensiavun järjestämisestä työpaikalla. Työnteki-
jöille on annettava ohjeet toimimisesta tapaturma- tai sairastumistilanteissa.
Työpaikalla on oltava merkityissä kohdissa saatavilla riittävästi ensiapuvälinei-
tä. Työpaikalla on tarvittaessa oltava ensiavun antamiseen soveltuva tila.,
(L23.8.2002/738)

Ensiavun tavoite on estää vammojen paheneminen ja uusien vammojen syn-
tyminen. Työnantaja voi työpaikan ensiapuvalmiuden ylläpitämiseksi järjestää
henkilöstölleen ensiapukoulutusta. Yleisenä tavoitteena on, että vähintään
noin viisi prosenttia työntekijöistä on saanut ensiapukoulutuksen. Ensiaputai-
toisia henkilöitä tulee olla myös pienissä työpaikoissa ja pidempiaikaisesti kiin-
teiden työpaikkojen ulkopuolella muista erillään työskentelevissä ryhmissä.
Työpaikalle on sopivaan paikkaan asetettava nähtäväksi tiedot, ketkä ovat
ensiaputaitoisia henkilöitä. Tapaturman vaaran ollessa ilmeinen, kuten usein
teollisuudessa, varasto- ja rakennustöissä, metsä- ja maataloustöissä, kalas-
tuksessa, alusten lastauksessa ja purkauksessa sekä kuljetustyössä, suositel-
laan vähintään yhtä ensiapukoulutettua kussakin työkohteessa tai työvuoros-
sa, jossa työskentelee alle 10 henkilöä. (L23.8.2002/738)

6.8 Henkilötunniste ja veronumero

Työturvallisuuslakiin tehdyn muutoksen perusteella kaikilla rakennustyömailla työskentelevillä on 1.2.2006 alkaen oltava kuvallinen henkilötunniste. Velvollisuus tunnisteiden käyttämiseen koskee yhteisiä työmaita, joilla työskentelee usean työnantajan palveluksessa olevia työntekijöitä. (Turvallisesti raksalla – RAATUKE hanke 2006, päivitetty 2011)

Yhteistä rakennustyömaata johtavan tai valvovan rakennuttajan on tekemissään sopimuksissa tai muutoin käytettävissään olevin keinoin huolehdittava siitä, että jokaisella siellä työskentelevällä on työmaalla liikkueensa näkyvillä henkilön yksilöivä kuvallinen tunniste. (L23.8.2002/738)

Pääurakoitsijan tai muun päätoteuttaja-asemassa olevan työnantajan on työmaalla toimivien yritysten ja työntekijöitten osalta varmistettava, että työntekijöillä on henkilötunniste ja että siinä on veronumero ja että työntekijä on merkitty julkiseen veronumerorekisteriin. (Henkilötunniste 2013, Veronumero 2012)

Työnantajien on omien työntekijöidensä ja sopimuskumppaneidensa osalta huolehdittava siitä, että hänen työntekijöillään ja sopimuskumppaneillaan on henkilötunniste ja siinä veronumero ja että työntekijänsä tai sopimuskumppaninsa on merkitty julkiseen veronumerorekisteriin. (Veronumero 2012)

Poikkeuksen tekevät vain tilapäisesti tavaraa työmaalle tuovat henkilöt sekä yksityisen henkilön omaan käyttöön tapahtuva rakentaminen tai korjaaminen. Lisäksi työmaat, jotka eivät muodostu yhteisiksi työmaiksi, eivät tarvitse henkilötunnisteita. Kuviossa 8 on esitetty malli henkilötunnisteesta.

- Korttia tarvitsee esim. työmaalla työskentelevä toimistotyöntekijä, vartija ja siivooja, betonipumppuauton kuljettaja
- Korttia ei tarvitse esim. jakeluauton kuljettaja, betoniauton kuljettaja

Kuka hankkii henkilötunnisteet? (L23.8.2002/738)

- Työnantajat hankkivat tunnisteet työntekijöilleen
- Oppilaitokset hankkivat tunnisteet oppilailleen
- Itsenäiset työnsuorittajat hankkivat tunnisteiden itselleen omalla kustannuksella

KUVIO 8 Malli henkilötunnisteesta

Mitä henkilötunnisteessa pitää näkyä? (L23.8.2002/738)

- Onko henkilö työsuhteessa oleva työntekijä vai itsenäinen työnsuorittaja. Itsenäisen työnsuorittajan kortissa tulee näkyä yrityksen nimi
- Työntekijän nimi ja kuva
- Työnantajan (palkanmaksajan) nimi
- Veronumero

Veronumeron täytyy löytyä julkisesta veronumerorekisteristä. Toisin sanoen numero kortissa ei ole veronumero, ellei sitä ole aktivoitu/ rekisteröity verottajan tietokantaan. Rekisteröinnin voi suorittaa työntekijä itse tai työnantaja. (Veronumero 2012)

Kaikilla 1.9.2012 jälkeen alkaneilla työmailla tulee olla käytössä veronumerolliset henkilötunnisteet. Mikäli henkilötunnisteiden ja veronumeroiden osalta on puutteita, toimenpiteitä voidaan kohdistaa yksittäiseen työnantajaan, päätoimeentekijään ja rakennuttajaan tapauskohtaisesti. (Henkilötunniste 2013)

6.9 Henkilönsuojaimet

Työssä tarvittavien henkilösuojaimien ja työvaatetuksen tarpeesta ja niiden hankkimisesta sovitaan koulutuksen järjestäjän ja työnantajan välillä välillä. Yleensä työnantaja tietää parhaiten, minkälaiset suojaimet tai suojavälineet työssä tarvitaan. Suojavälineiden käytön valvomisesta vastaa työnantaja, joka johtaa ja valvoo työntekoa. Pääsääntöisesti koulutuksen järjestäjä antaa henkilönsuojaimet työssäoppijan käytettäväksi. (L23.8.2002/738)

Koulutuksen järjestäjä on annettava henkilönsuojaimet työssäoppijalle turvallisuudelle ja terveydelle aiheutuvien vaarojen tunnistamisen ja niiden merkityksen arvioinnin ja rakennustyön turvallisuuden perusteella. Rakennustyömaalla on käytettävä suojakypärää. Tarvittaessa kypärä on varustettava alushupulla. (L26.11.2009/205)

Rakennustyössä on käytettävä työn ja työolosuhteiden edellyttämää henkilökohtaista silmien suojausta. Koulutuksen järjestäjä on annettava työssäoppijalle käyttöön suojalasit niissä töissä, joissa on merkittävä silmätapaturmanvaara. Valtakunnalliset rakennusliikkeet käyttävät koko työmaan kestonajan silmäsuojaimia. Rakennustyömaalla on käytettävä turvajalkineita. Lattiatöissä ja muissa vastaavissa polvia rasittavissa töissä on käytettävä polven-suojaimia. (L26.11.2009/205)

Rakennustyömaalla on käytettävä heijastavaa varoitusvaatetusta, jotta työssäoppija näkyy hyvin. Työskenneltäessä tie- ja katualueella tai muilla liikenteeseen käytetyillä paikoilla on käytettävä varoitusvaatetusta, josta säädetään erikseen. (L26.11.2009/205)

Työssäoppija tulee huolellisesti ja ohjeiden mukaisesti käyttää ja hoitaa koulutuksen järjestäjä hänelle antamia henkilönsuojaimia ja muita varusteita. Työssäoppija on työssään käytettävä sellaista asianmukaista vaatetusta, josta ei aiheudu tapaturman vaaraa. (L23.8.2002/738)

7 NUOREN TYÖNTEKIJÄN KÄYTTÄMISESTÄ VAARALLISIIN TÖIHIN

7.1 Yleistä

Mikäli opiskelijoita lähetetään nuorille työntekijöille vaarallisten töiden esimerkkiluettelosta (A25.4.2012/188) mainittuihin töihin, työssäoppimisen alkaessa tulee työsuojeluviranomaiselle antaa lomakkeella Ilmoitus 16-17 vuotiaiden työntekijäin käyttämisestä vaarallisiin töihin. Liitteet 2 ja 3 on lomakemallit ilmoitusta varten. Ilmoitus on työpaikkakohtainen ja tehdään vain silloin kun opiskelijat tekevät vaaralliseksi luokiteltuja töitä. Käytännössä kuitenkin esimerkiksi rakennusala työt ovat luonteeltaan lähes aina sellaisia, että ilmoitus tulee tehdä.

Sosiaali - ja terveysministeriö on vahvistanut esimerkkiluettelon nuorille vaarallisista töistä. Niitä ei saa teettää ollenkaan alle 16-vuotiailla. Yli 16 vuotta täyttäneillä saa teettää, jos työn turvallisuudesta on huolehdittu riittävästi. (A25.4.2012/188)

7.2 Nuorille vaaralliset työt (A25.4.2012/188)

7.2.1 Mekaaniset vaaratekijät

Leikkaantumisen tai puristumisen erityinen vaara tai muu erityinen vaara voi olla esimerkiksi seuraavilla työvälineillä:

1) sirkkelillä, pyörösahalla, vannesahalla, muulla kuin automaattisella syöttölaitteella ja terän koteloinnilla varustetulla höyläkoneella, moottorisahalla, jyr-sinkoneella, levyleikkurilla ja muulla vastaavalla konevoimalla toimivalla leikkurilla, avonieluisella murskauskoneella, hiekansiroituslaitteella, muulla kuin toimintaan kytketyllä karansuojalla varustetulla kiinteästi asennetulla pylvästai pöytäporakoneella, kulmahiomakoneella, metallisorvilla, kaasuhitsaus- ja kaasuleikkauslaitteella, pulttipistoolilla, paineilmalla tai vastaavalla toimivalla

naulaimella ja muulla vastaavalla koneella, laitteella ja työvälineellä, jolla omalla varomattomuudella voi aiheuttaa vakavan työtapaturman

2) traktorilla, jossa ei ole turvaohjaamoja tai joka on varustettu vinssillä, kuorma nosturilla, kaivinkoneella tai etu- tai takakuormaimella taikka johon on liitetty mekaanista voimansiirtoa tarvitseva työkone, trukilla lukuun ottamatta hidasta tavarantoimen siirtoon käytettävää niin sanottua matalanostotrukkia, maansiirtokoneella, metsätyökoneella, leikkuupuimurilla, sekä vaativissa olosuhteissa moottorikäyttöisellä ruohonleikkurilla, moottorikelkalla ja mönkijällä

3) konekäyttöisellä nosto- ja siirtolaitteella kuljettajana, merkinantajana tai hoitajana lukuun ottamatta kiinteästi asennetun painonappiohjauksella varustetun hissien ohjaamista sekä nostimella, taljalla tai vastaavalla laitteella oman työkalun nostamisessa

4) henkilönostolaitteella.

7.2.2 Kemiaalliset vaaratekijät

Kemiaallista vaaraa voi aiheutua aineista ja seoksista, jotka kuuluvat kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1272/2008 tai kemikaalilain (L9.8.2013/599) mukaisiin luokkiin, seuraavasti:

1) edellä mainitun asetuksen mukainen vaaraluokka ja -kategoria ihon herkistymisen 1 sekä vaaralauseke H317 (voi aiheuttaa allergisen ihoreaktion) tai kemikaalilain mukainen varoitusmerkki Xi (ärsyttävä) ja vaaraa osoittava lauseke (R-lauseke) R43 (ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä)

2) edellä mainitun asetuksen mukainen vaaraluokka ja -kategoria hengitysteiden herkistymisen 1 sekä vaaralauseke H334 (voi aiheuttaa hengitettynä allergia- tai astmaoireita tai hengitysvaikeuksia tai kemikaalilain mukainen varoitusmerkki Xn (haitallinen) ja vaaraa osoittava lauseke (R-lauseke) R42 (altistuminen hengitysteitse voi aiheuttaa herkistymistä)

3) edellä mainitun asetuksen mukainen vaaraluokka ja -kategoria ihosyövyttävyyks 1 A ja B sekä vaaralauseke H314 (voimakkaasti ihoa syövyttävää ja silmiä vaurioittavaa) tai kemikaalilain mukainen varoitusmerkki C (syövyttävä) ja vaaraa osoittavat lausekkeet (R-lausekkeet) R35 (voimakkaasti syövyttävää) ja R34 (syövyttävää)

4) muut terveydelle vaaralliset aineet ja seokset, silloin kun niiden vaarallisuudesta, työmenetelmistä tai käsittelytavoista voi aiheutua vaaraa.

7.2.3 Fysikaaliset vaaratekijät

Seuraavissa töissä voi olla erityinen fysikaalinen vaara:

- a) työt, joissa voimakas melu voi aiheuttaa kuulovaurion vaaraa
- b) työt voimakkaasti tärisevillä työkoneilla
- c) työt, joissa voi altistua terveydellisille vaaroille kylmyyden tai kuumuuden vuoksi
- d) työt erityisen korkeassa tai matalassa ilmanpaineessa.
- e) säteilytyöt ja muut vastaavat vaarallista säteilyä sisältävät tehtävät.

7.2.4 Sähköiset vaaratekijät

Erityinen sähköinen vaara voi olla jännitetyössä ja työssä paljaiden jännitteisten osien läheisyydessä sekä vahvavirtalaitteiden ja hissien huolto- ja korjaustyössä.

7.2.5 Ruumiillinen liikarastus

Ruumiillinen liikarastus voi liittyä raskaiden taakkojen nostoon sekä muuhun yksipuolisesti kuormittavaan työhön.

7.2.6 Biologiset vaaratekijät

Erityinen vaara voi olla työssä, jossa voi altistua työntekijöiden suojelemisesta työhön liittyvältä biologisten tekijöiden aiheuttamalta vaaralta annetussa valtioneuvoston päätöksen (L9.12.1993/1155) tarkoitettuun ryhmään II–IV kuuluvalla biologisella tekijällä.

7.2.7 Eräät työt

Erityinen tapaturman tai terveyden vaurioitumisen vaara voi olla myös seuraavissa töissä:

- 1) maanalaisessa työssä kaivoksissa ja kaivannoissa tai muuten sellaisissa olosuhteissa, joissa on sortumis- ja luhistumisvaara
- 2) räjäytystyössä ja muussa räjähdystarvikkeiden käsittelyssä
- 3) alusten lastaukseen ja purkamiseen välittömästi kuuluvassa työssä
- 4) kiskoajoneuvojen kuljettamisessa rautateillä ja kiskoliikenteessä sekä vaihde- ja järjestelytyössä ratapihoilla
- 5) vaaraa aiheuttavassa huolto-, puhdistus- ja korjaustyössä
- 6) viranomaisten tarkastuksen alaiseksi määrättyjen paineellisten laitteiden tarkastus-, huolto- ja korjaustyössä
- 7) rakennusten purkutyössä
- 8) säiliötyössä, jossa on tukehtumisen tai muu vastaava vaara
- 9) pylväs- ja mastotyössä ja muussa työssä, johon liittyy ilmeinen putoamisvaara
- 10) työssä vaarallisten eläinten kanssa
- 11) koe-eläinten hoitotyössä
- 12) paineenalaisia, nesteytettyjä tai liuotettuja kaasuja sisältävien laitteiden käsittelyssä valmistamista, varastoinnissa ja käytössä
- 13) koneen aiheuttamassa pakkotahtisessa työssä, joissa on suorituspalkka, tai rasittavassa toistotyössä.

7.3 Kielletyt työt

Asetus nuorten työntekijäin suojelusta (L15.6.475/2006) määrää ettei nuorta työntekijää (alle 18-vuotias) ei saa käyttää töissä, jotka ovat nuoren ruumiilliselle tai henkiselle kehitykselle vahingoksi tai jotka vaativat häneltä suurempaa ponnistusta tai vastuuta kuin hänen ikäänsä ja voimiinsa katsoen on kohtuullista.

Kokonaan kiellettyjä töitä ovat

- työt, jotka edellyttävät ikään ja kokemukseen nähden kohtuutonta rasitusta tai huomattavaa vastuuta omasta tai toisten turvallisuudesta tai huomattavaa taloudellista vastuuta, tai jotka sisältävät sellaisia onnettomuusuhkia, joita nuoret eivät kykene tunnistamaan tai välttämään joko sen vuoksi, että he eivät osaa kiinnittää tarpeeksi huomiota turvallisuuteen, tai kokemuksen tai koulutuksen puutteen vuoksi.
- yksintyöskentely silloin kun siihen liittyy ilmeinen tapaturman tai väkivallan vaara
- psykiatristen potilaiden hoito sekä psyykkisesti tai sosiaalisesti häiriintyneiden henkilöiden huolto ja muut vastaavat työt
- kuolleiden käsittely ja kuljetus
- teurastustyö
- työt, joissa altistutaan haitallisesti tekijöille, jotka ovat myrkyllisiä tai syöpää aiheuttavia, jotka aiheuttavat periytyviä perimämuutoksia tai vaaraa sikiölle tai jotka muuten vaikuttavat pitkäaikaisesti ihmisen terveyteen
- palo- ja räjähdysvaarallisten aineiden ja I luokan palavien nesteiden valmistus, kuljetus ja käsittely ilmeisen palovaarallisissa olosuhteissa
- työt, joissa altistutaan terveydellisille vaaroille melun tai tärinän taikka äärimmäisen kylmyyden tai kuumuuden vuoksi
- sukellustyöt
- työt, joista erikseen niin säädetään.

7.4 Poikkeuslupa

Asianomaisella työsuojeluviranomaisella on oikeus antaa määräämillään ehdoilla lupa poiketa tämän asetuksen säännöksistä 16 vuotta täyttäneen nuoren työntekijän osalta, jos se on välttämätöntä nuoren työntekijän ammatillisen kehityksen kannalta, ehdolla että nuori työntekijä työskentelee kokeneen ja ammattitaitoisen henkilön valvonnassa ja että tämän asetuksen tarkoitus on muulla tavoin riittävästi varmistettu. Yksintyöskentelystä on säädöksiä työturvallisuuslaissa (L23.8.2002/738) valtioneuvoston asetuksessa nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä (L20.1.2006/475), jonka mukaan yksintyöskentely silloin, kun siihen liittyy ilmeinen tapaturman tai väkivallan vaara, on nuorilta kielletty

8 VAKUUTUSTURVA

8.1 Tapaturmien korvaaminen

Lakia opiskelutapaturman korvaamisesta (Laki opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta (L30.12.1318/2002) sovelletaan ammatillisen koulutuksen opiskelijaan. Edellytyksenä on, että tapaturma on sattunut opiskelijan osallistuessa tutkintojen perusteiden mukaiseen käytännön opetukseen tai työssäoppimisjaksoon, taikka muussa koulutuksen järjestäjän osoittamassa paikassa. Laki koskee myös tapaturmaa, joka sattuu matkalla välittömästi oppilaitoksesta tai asunnosta em. paikkaan tai päinvastoin. Lisäksi sovelletaan tapaturmavakuutuslain (L20.8.1948/608) ja ammattitautilain (L29.12. 1988/1343) vakuuttamis- ja korvaussäädöksiä.

Mikäli työssäoppiminen tapahtuu työsuhteessa, opiskelija on työpaikan tapaturmavakuutuksen piirissä. Koulutuksen järjestäjä voi ottaa opiskelijoille vapaaehtoisen vakuutuksen, joka kattaa mm. matkat. (Kämäräinen, P 2002)

Jos opiskelija aiheuttaa vahingon lievää suuremmalla tuottamuksella, korvausvelvollisuus määräytyy vahingonkorvauslain (L31.5. 1974/412) mukaan.

Opiskelijan aiheuttaessa vahinkoa sivulliselle on se, jonka lukuun työ tehdään, velvollinen korvaamaan vahingon. Opiskelijan ohjaus- ja valvontavastuu tulee aina huolellisesti kirjata sopimukseen.

8.2 Tapaturman sattuessa

Työnantaja on velvollinen viipymättä ilmoittamaan työsuojeluviranomaisille vakavista työtapaturmista. Ilmoitus on tehtävä myös poliisille, joka suorittaa poliisitutkinnan tapahtumapaikalla. Lisäksi työpaikan on oltava yhteydessä tapaturmasta opiskelijan lähettäneeseen oppilaitokseen. Myös lievemmät tapaturmat ja läheltä piti- tilanteet tutkitaan työpaikan ja oppilaitoksen yhteistyönä, jotta niistä opitaan vastaavia tilanteita varten. Näistä tapauksista on aiheellista tehdä vaaratilanneilmoitus. Vaaratilanneilmoitus käsitellään koulutuksen järjestäjän ja työpaikan kanssa yhteisesti. Ne suunnittelevat ja toteuttavat tarvittavat toimenpiteet vaaratilanteen toistumisen estämiseksi. (L20.1.2006/44)

9 POHDINTA

Opinnäytetyöni aihe on erittäin ajankohtainen tällä hetkellä. Jyväskylän ammattiopistossa pohditaan parhaillaan työssäoppimisen työturvallisuutta ja mahdollisuuksia sen kehittämiseen yhdessä alan yritysten kanssa. Työturvallisuus on erittäin kesto-suositettu aihe vuosittain, jota mielestäni tuleekin tarkastella kriittisesti tietyin määraajoin.

Suurimpia haasteita oli tutustua rakennusalan työturvallisuuslainsäädäntöön. Oli suuri yllätys, että kuinka monet erilaiset työturvallisuuslait, -asetukset ja -säädökset vaikuttavat koulutuksen järjestäjään, nuoreen työssäoppijaan ja työpaikkaan. Keskeisin noudatettava lainsäädäntö on työturvallisuuslaki (L23.8.2002/738), kun viitataan työssäoppimisen turvallisuuteen. Työturvallisuuslaki määrittelee työturvallisuuden vähimmäisvaatimukset ja yleiset tavoitteet koskien kaikkia työpaikkoja, myös työssäoppimispaikkoja. Jos työssäoppija on alle 18- vuotias, sovelletaan silloin laki nuorista työntekijöistä

(L19.11.1993/998) ja valtionneuvoston asetus nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä (A14.5.2006/475). Tämän takia monet työnantajat eivät halua tai uskalla ottaa alle 18 vuotiasta opiskelijaa työssäoppimaan, koska pitävä lainsäädäntöä liian pelottavana ja haasteellisena. Työssäoppimisessa on tärkeää, että työssäoppija on kokeneen työntekijän työparina. Varsinkin alle 18 vuotias ei rakennusalalla saa yksin työskennellä. Yksintyöskentelystä on säädöksiä työturvallisuuslaissa (L23.8. 2002/738) valtioneuvoston asetuksessa nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä (A15.6. 2006/475), jonka mukaan yksintyöskentely silloin, kun siihen liittyy ilmeinen tapaturman tai väkivallan vaara, on nuorilta kielletty. Rakennusalalla tapaturmavaara on aina. Keskeinen osa työssäoppimisen työturvallisuutta on työssäoppijan perehdyttäminen työmaan työturvallisuuteen ja käytänteisiin. Yhtenä kehitystehtäväni oli päivittää koulutuksen järjestäjän perehdytyslomake (liite 5).

Vastuunjako koulutuksen järjestäjän ja työpaikan välillä on selkiytynyt vuosien varrella. Enää ei ole epäselvää mikä on koulutuksen järjestäjän vastuu ja mikä on työpaikan vastuu. Vastuunjakoa selventää se, että työssäoppiminen rinnastetaan työturvallisuuslaissa (L23.8.2002/738) vuokratyöhön, joten työturvallisuusmääräykset sitovat koulutuksen järjestäjää, työelämää ja työssäoppijaa samalla tavalla kuin vuokratyösuhdetta. Toisaalta laki ammatillisesta koulutuksesta (L21.8.1998/630) korostaa työssäoppijan oikeutta turvalliseen työ- ja opiskeluympäristöön. Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön kattaa sekä fyysisen että psyykkisen ympäristön. Koulutuksen järjestäjä tulee varmistaa, että työssäoppimispaikka on turvallinen oppimisympäristö.

Työssäoppimisen ohjauksen kehittämistyöryhmän tavoitteina oli yhdessä löytää tapoja, joilla valmennetaan nuori entistä paremmin työssäoppimisjaksolle, otetaan enemmän irti työssäoppimisjaksosta opiskelijan oppimisen kannalta ja hyödynnetään työssäoppimisen kehittämisessä aikaisempaa paremmin siitä saatua palautetta opiskelijalta ja työpaikkaohjaajalta.

Työryhmän työntuloksena laadittiin kolme tarkistuslistaa: ennen työssäoppimista, työssäoppimisen aikana ja työssäoppimisen jälkeen muistettavia asioita. Mielestäni työryhmä ei päässyt täysin tavoitteisiin, koska lopputuloksena oli

vastuuluettelo opettajille, työssäoppijalle ja työpaikalle. Itse jäin enemmän kaipaamaan materiaalia työssäoppimisen valmistautumiseen ja valmentamiseen. Ehkä tässä olisi yksi seuraavista kehityshankkeista, että tähän saadaan aikaiseksi selkeä kokonaisuus.

Vaikka työssäoppimista ohjaavat lukuisat työturvallisuuslait, -asetukset ja -säädökset, on työssäoppimisella kuitenkin vahva paikka suomalaisessa ammatillisessa koulutuksessa. Mielestäni yksi keskeisimmistä syistä on vuosien varrella lisääntynyt yhteistyö työelämän kanssa. Uskonkin, että sen merkitys tulee kasvamaan entistä enemmän valtion huonon taloudellisen tilanteen takia. Se takia on tärkeää kaikin puolin kehittää sitä. Työelämässä tiedostetaan myös tällä hetkellä, että suuret ikäluokat ovat siirtyneet tai siirtymässä pois työelämästä. Nyt on tärkeää saada pitkään työtä tehneiltä ammattilaisilta hiljainen tieto nuorten ja työelämän käyttöön.

Työelämälle työssäoppiminen on yksi tärkeä rekrytointikanava. Nuorille se on mahdollisuus saada asiantuntevaa ohjausta omaan tulevaan ammattiinsa. Nuoret pääsevät tutustumaan yrityskulttuuriin, oikeisiin töihin ja työelämässä olevaan kone- ja laitekantaan. Samalla pystytään kouluttamaan nuoria niin, että he ovat valmiimpia tullessaan koulusta työelämään.

Työssäoppiminen on kaikin puolin suuri mahdollisuus nuorille oppia uusia asioita työelämässä. Annetaan se mahdollisuus heille. Suomen tulevaisuus on nuorten käsissä.

LÄHTEET

A6.11.1998/811 Asetus ammatillisesta koulutuksesta. Viitattu 8.3.2013

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980811>

A26.3.2009/205 Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta. Viitattu 5.4.2013 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090205>

Ammatillisen koulutuksen työssäoppiminen. 2013. Opetushallitus. Viitattu 6.3.2013

http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus/ammatilliset_perustutkinnot/tyossaoppiminen

Ammatillisen peruskoulutuksen tutkinnon perusteet. 2013. Opetushallitus. Viitattu 8.3.2013

http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus/ammatilliset_perustutkinnot/uudistuvat_tutkinnon_perusteet

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1272/2008 Viitattu 29.3.2013. [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:353:0001:1355:fi:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:353:0001:1355:fi:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:353:0001:1355:fi:PDF)

Kämäräinen, P 2002. Työturvallisuus rakennusalan työssäoppimisessa. Opin-
näytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulun ammatillinen opettajakorkeakoulu

L20.8.1948/608. Viitattu 5.4.2013 Tapaturmavakuutuslaki. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1948/19480608>

L31.5.1974/412. Vahingonkorvauslaki..

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1974/19740412>

L29.12.1988/1343. Ammattitautilaki. Viitattu 5.4.2013

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1988/19881343>

L19.11.1993/998. Laki nuorista työntekijöistä. Viitattu 29.3.2013

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930998>

L9.12. 1993/1155. Valtioneuvoston päätös työntekijöiden suojelemisesta työhön liittyvältä biologisten tekijöiden aiheuttamalta vaaralta. Viitattu 29.3.2013

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1993/19931155>

L21.8.1998/630 Laki ammatillisesta koulutuksesta. Viitattu 29.3.2013

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980630>

L23.8.2002/738 Työturvallisuuslaki. Viitattu 8.3.2013

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>

L30.12.2002. Laki opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta. Viitattu 29.3.2013
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2002/20021318>

L20.1.2006/44 Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoinnasta. Viitattu 8.3.2013 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060044A>

A15.6.2006/475 Valtioneuvoston asetus nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä. Viitattu 29.3.2013
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060475>

L25.4.2012/188 Sosiaali- ja terveysministeriön asetus nuorille työntekijöille vaarallisten töiden esimerkkiluettelosta. Viitattu 5.4.2013
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120188>

L9.8.2013/599. Kemikaalilaki. Viitattu 5.4.2014
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20130599>

Opetusalojen turvallisuusopas. 2012. Opetushallitus. Viitattu 22.3.2013
http://www.oph.fi/opetustoimen_turvallisuusopas

Opiskelijan tuet. 2013. Viitattu 15.3.2013 <http://www.kela.fi/opiskelijat>

Rakennusalan perustutkinto. 2009. Opetushallitus. Viitattu 22.3.2013
http://www.oph.fi/download/110514_Rakennusalan_perustutkinto_2009.pdf

Rakennus-, pintakäsittely- ja talotekniikka-alojen oppimisympäristöjen turvallisuusopas. 2012. Opetushallitus.

Turvallisesti raksalla – RAATUKE hanke 2006, päivitetty 2011. Opetushallitus

Henkilötunniste. 2013. Työsuojeluhallinto. Rakennustyömaalla vaadittava Henkilötunniste. Viitattu 22.3.2013 <http://www.tyosuojelu.fi/fi/henkilotunniste>

Veronumero. 2012. Verohallinto. Rakennustyömaalla vaadittava veronumero. Viitattu 22.3.2013 <http://www.vero.fi/veronumero>

Työssäoppimisen tietopalvelu. 2013. Viitattu 29.3.2013
http://www.edu.fi/tonet_testi

Työturvallisuuskorttikoulutus. 2014. Työturvallisuuskeskus. Viitattu 21.3.2014
<http://www.tyoturvallisuuskortti.fi/kortti>

Tulitöiden turvallisuuskoulutus. 2014. Suomen pelastusalan keskusjärjestö. Viitattu 21.3.2014 <http://spek.fi/Suomeksi/Koulutus/Tulitoiden-turvallisuuskoulutus>

LIITTEET

LIITE 1

1.1 Työssäoppimista ohjaavan opettajan tehtävät

- tarkistaa, onko työssäoppimisen valmisteluihin lukujärjestyksessä varattu aikaa (edelliselle jaksolle)
- kerää esitiedot luokasta luokanvalvojalta
- varmistaa että opiskelijan työssäoppimisen edellytykset täyttyvät (ks. edellinen lista kohta 5)
- pitää valmentavia tunteja työssäoppimisesta
  - o työajat, tauot
  - o ruokailu
  - o työvaatteet ja henkilökohtaiset suojaimet
  - o perehdytys ja työturvallisuus
  - o koulutussopimukset; täyttäminen ja allekirjoitus
  - o päiväkirja Wilma/ Optima
  - o työajanseuranta
  - o poissaolot / sairauspoissaolot, ilmoittaminen
  - o työssäoppimistehtävät
  - o näytöt
- pitää valmentavia tunteja TOP-paikan hakemisesta
  - o vastuullinen ja motivoitunut opiskelija
  - o siisteys ja kohteliaisuus työssäoppimispaikkaa hakiessa
  - o oman alan rekrytointitapa
  - o CV:t, työssäoppimispaikkahaastattelut
  - o haastatteluun valmistautumien: itsensä esittely, mistä koulusta, minkä vuoden ja alan opiskelija
- arvioi työpaikan soveltuvuuden työssäoppimispaikaksi, opastaa uutta yritystä/työpaikkaohjaajaa työssäoppimisen käytäntöihin ja osapuolten vastuisiin (hyvä yritysverkoston tuntemus ja/tai opettajakollegoiden apu)
- täyttää tarvittaessa koulutussopimuksen yhdessä opiskelijan kanssa
- antaa tarvittavat tehtävät ja lomakkeet työssäoppimista ja näyttöjä varten

- asettaa yhteiset tavoitteet työssäoppimiseen ja kirjaa ne koulutussopimukseen
- asettaa henkilökohtaiset työssäoppimisen tavoitteet yhdessä opiskelijan kanssa ja kirjaa ne tarvittaessa koulutussopimukseen
- tarkistaa Wilman harjoittelu ja työssäoppimispaikkarekisterin tiedot, teettää muutokset henkilöllä, jolla on oikeudet Wilman yritykset-rekisteriin
- tarkistaa Wilmasta onko yrityksellä puitesopimus → Wilma → Harjoittelu- ja työssäoppimispaikat → Etsii yrityksen sivu ja kohta Puitesopimus. Jos tietoa ei näy, tekee uuden sopimuksen.
- AVI-ilmoitus alle 18-vuotiaiden kohdalla – tarkastaa koulutusalan käytännön
- oman päiväkirjan pitäminen myös ennen työssäoppimisjaksoa.

1.2 Opiskelijan tehtävät

- osallistuu työssäoppimiseen valmentaville tunneille
- osallistuu työssäoppimisjakson suunnitteluun, on aktiivinen ja selvittää eri vaihtoehtoja työssäoppimispaikaksi
- etsii hyvissä ajoin sopivan (edellisen jakson aikana) työssäoppimispaikan opettajan ohjeiden mukaisesti
- sopii tarvittaessa työssäoppimispaikan haastattelun
- valmistautuu huolellisesti haastatteluun, pukeutuu siististi, on täsmällinen, kohtelias ja ottaa tarvittaessa opintokortin mukaan
- hoitaa työssäoppimisjaksoa edeltävät opinnot ja työturvallisuusosaamisen ajoissa kuntoon
- huolehtii, että työturvallisuus-, tulityö- ja/tai tieturvakortti sekä hygieniapassi tai muut vaadittavat todistukset ovat voimassa
- sopii työoloja koskevat asiat työnantajan kanssa etukäteen:
  - o viikoittainen työaika
  - o ruokailu (ateriakorvaus)
  - o työvaatetus
  - o henkilönsuojaimet
  - o kulukorvaukset (Kela)
- selvittää tarvittaessa työnantajan nimen, osoitteen, yhteyshenkilön ja hänen yhteystiedot

- osallistuu tarvittaessa koulutussopimuksen täyttämiseen
- asettaa työssäoppimisen tavoitteet yhdessä opettajan kanssa
- selvittää matkustamistavan työssäoppimispaikalle (helpoin ja nopein).

1.3 Työpaikan tehtävät

- tiedottaa työpaikalla opiskelijan tulosta

1.4 Koulutuspäällikön tehtävät

- työssäoppimisjaksojen sijoittaminen vuosisuunnitelmaan tasaisesti
- varmistaa, että opettajalla on valmiudet työssäoppimisen ohjaukseen, tarvittaessa perehdytys
- luo arviointikirjan Wilmaan työssäoppimisjakson ajalle (opettajan tuntipäiväkirja)
- tulostaa työssäoppimispaikkalistan yhteystietoineen Primuksesta (koulutusalalan käytäntö)
- laittaa ryhmälle tarvittaessa lukujärjestykseen työssäoppimisen ohjaustunteja edelliselle jaksolle
- AVI-ilmoituskäytäntö aloittain

2.0 Vastuunjako työssäoppimisen aikana

2.1 Työssäoppimista ohjaavan opettajan tehtävät

- käy vielä yhdessä läpi koulutussopimukseen kirjatut asiat: päivämäärät, yhteystiedot (mahdolliset muut työpaikkaohjaajat), kaikkien kolmen osapuolen vastuut ja tehtävät jakson aikana
- kerää allekirjoitetut koulutussopimukset ja toimittaa ne sovittuun paikkaan
- varmistaa käynnin yhteydessä, että opiskelijaa on riittävästi perehdytetty (jakson alussa)
- selvittää tilanteen, jos opiskelija ei pääse tekemään oman alansa työtehtäviä - keskustelu työpaikkaohjaajan ja opiskelijan kanssa, selvittää syyt ja neuvottelee ratkaisun

- vahvistaa ammattiosaamisen näytön suunnitelman (joko kirjallinen tai suullinen) kolmikantaisesti
- käy näytön arviointikeskustelun kolmikantaisena ja kriteeripohjaisesti tutkinnon osan mukaisesti (jakson lopussa)
- käy läpi myös näytön arvioinnin oikaisun käytännöt
- kirjaa näytön Wilmaan (jos on suoritettu koko näyttö)
- jos näyttöä pitää vielä täydentää oppilaitoksessa, niin toimittaa arviointilomakkeen yhteisesti sovittuun paikkaan ja ilmoittaa asiasta luokanvalvojalle
- työpaikkakäynnin yhteydessä keskustelee työtehtävistä myös opiskelijan tekemän työaikaseurannan perusteella (ei vaadi välttämättä erillistä kuitausta)
- seuraa opiskelijan TOP-päiväkirjaa ja antaa palautetta (viikoittain)
- jos opiskelijalle tulee paljon poissaoloja tai työssäoppiminen keskeytyy, niin ilmoittaa asiasta myös luokanvalvojalle
- kerää INKA-palautteen työpaikkaohjaajalta
- on mahdollisuuksien mukaan yhteydessä työnjohto- ja työntekijätasoon, kehittää yhteistyötä
- täyttää oman päiväkirja (Wilma)
- (yrityksen ja oppilaitoksen väliset tehtävät on kirjattu koulutussopimukseen)
-

2.2 Opiskelijan tehtävät

- vie koulutussopimukset allekirjoitettavaksi työpaikalle (alussa)
- osallistuu työpaikkakohtaiseen perehdytykseen
- noudattaa työaikoja työpaikkakohtaisesti
- tekee annetut työtehtävät ja kysyy tarvittaessa neuvoa työpaikkaohjaajalta/työkaverilta
- osallistuu ammattiosaamisen näytön suunnitteluun ja arviointiin yhdessä työpaikkaohjaajan ja opettajan kanssa
- ilmoittaa välittömästi sairastumisestaan työnantajalle ja opettajalle
- pitää TOP-päiväkirjaa, jonka palauttaa vähintään viikoittain sähköisesti työssäoppimista opettajalle (Wilma, Optima, Facebook, tms.)
  - o TOP-päiväkirjasta tulee ilmetä päiväkohtaisesti: työtehtävä, työpaikkaohjaajan nimi ja työtunnit

- edellytyksenä työssäoppimisjakson hyväksytylle suoritukselle
- ilmoittaa vahingon sattuessa asiasta työnantajalle ja TOP opettajalle

2.3 Työpaikan tehtävät

- perehdyttää opiskelijan työpaikkaan ja työtehtäviin (kirjallinen vahvistus). Opettaja toimittaa mallipohjan, jota voi muokata yrityksen tarpeisiin, ellei yrityksellä ole jo ennestään omaa.
- esittelee opiskelijan lähimmille työkavereille
- osallistuu näytön suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin
- ilmoittaa työssäoppimista ohjaavalle opettajalle, jos opiskelija ei tule työpaikalle eikä ole ilmoittanut syytä poissaololleen
- antaa INKA-palautetta. (tehtävät on kirjattu koulutussopimukseen)

2.4 Koulutuspäällikön tehtävät

- varmistaa työssäoppimista ohjaavalle opettajalle riittävän resurssin ko. jakson ajaksi (ei päällekkäistä opetusta liikaa)
  - seuraa työssäoppimista ohjaavan opettajan ajankäyttöä
- varmistaa, että opettaja osaa tehdä näyttöjen kirjaamisen Wilmaan
- selvittää, että onko jotain erityistehtävää työssäoppimisjaksolle (esim. jonkin uuden käytännön tiedottamista, markkinointia, tms.)

3.0 Vastuunjako työssäoppimisen jälkeen

3.1 Työssäoppimista ohjaavan opettajan tehtävät

- ruokaraha-kaavakkeiden tarkastus ja maksatus opiskelijoille
- INKA kyselyn käyttäjätunnukset opiskelijalle ja kyselyn toteutus
- Työssäoppimisen kuittaus ja hyväksyminen Wilmaan (opintoviikot) ja tutkinnon osan/osien arviointikirjoihin
- näytön kirjaaminen Wilmaan
- INKA palautteita varten lähetetään työpaikkaohjaajille kyselyn linkki ja kyselyn opastus joko sähköpostilla tai annetaan TOP-käynnin yhteydessä tulostettu ohje ja INKA kyselyn käyttäjätunnukset

- TOP-palautteen käsittely: yhteenveto opiskelijoiden antamasta palautteesta ja yhteenveto ohjaajien antamasta palautteesta

3.2 Opiskelijan tehtävät

- näytön arviointikeskustelu, työssäoppimisjakson palaute INKA:an
- päiväkirjan viimeistely, työssäoppimisjakson palaute avoimena keskusteluna luokan kanssa
- ruokaraha maksatuslomakkeen täyttäminen viipymättä
- haalarien palautus pesulaa varten ja työsalityöskentelyä varten puhtaiden haalarien lunastus

3.3 Työpaikan tehtävät

- opiskelijan työssäoppimispäiväkirjan merkintöjen hyväksyntä

3.4 Koulutuspäällikön tehtävät

- varaa lukujärjestykseen tunteja työssäoppimisjakson palautteeseen

Työsuojeluhallinto

VNa nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä 4 § (475/2006)
STMa nuorille työntekijöille vaarallisten töiden esimerkkiluettelosta (188/2012)

**ILMOITUS 16-17 vuotiaiden nuorten
työntekijäin käyttämisestä vaaralliseen työhön**

47

Päivämäärä		
Työnantajan nimi		A) Y-tunnus
Työpaikan nimi (mikäli työpaikka on nimetty erikseen)		
Työpaikan lähiosoite	Postinumero	Postitoimipaikka
	<input type="text"/>	
Työpaikan sijaintikunta	Puhelin	
Työpaikan toimiala		
Osasto(t) jossa työtä tehdään		
B) Tehtävän työn kuvaus, nuorten lukumäärä ja työn ajankohta		
C1) Työntekijäryhmän tai työntekijän yleinen valmius aiottuun työhön		
C2) Vaarojen selvittäminen ja arviointi		
C3) Kemiallisille, fysikaalisille ja biologisille vaaratekijöille altistumisen luonne ja kesto		
C4) Työvälineiden valinta ja turvallinen käyttö		
C5) Poikkeukselliset työajat ja niiden perusteet		
C6) Opastuksen ja ohjauksen järjestäminen		
C7) Muut työturvallisuutta varmistavat toimenpiteet		
D) Lausunnot ja mahdolliset liitteet		
Ilmoituksen antajan allekirjoitus		Ammatti/tehtävä
Allekirjoituksen selvennys		

Lomaketta apuna käyttäen arvioidaan vaarat ja kuvataan toimenpiteet, joilla työnantaja on huolehtinut siitä, ettei laitteista, aineista taikka työolosuhteista ole erityistä vaaraa nuorelle työntekijälle tai hänen työnsä takia muille henkilöille.

Lomakkeen käyttö ei ole pakollinen vaan ilmoitus voidaan tehdä muullakin tavalla kirjallisesti (sähköisesti) tai asianomaisen työsuojeluviranomaisen suostumuksella myös suullisesti (puhelimella).

Ilmoitus on tehtävä ennen kuin 16-17 vuotiaalle työntekijälle aletaan teettää sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa nuorille työntekijöille vaarallisten töiden esimerkkiluettelossa (188/2012) tarkoitettuja töitä.

Ilmoitus tehdään työsuojeluviranomaiselle (aluehallintovirasto), jolta saa myös tarkempia ohjeita ilmoituksen tekemisestä. Ilmoituksen tekee työnantaja. Koulutukseen liittyvän työn (oppisopimuskoulutus, työssä oppiminen ja muu harjoittelu työpaikalla) osalta ilmoituksen tekee koulutuksen järjestäjä (oppilaitos) yhteistoiminnassa työnantajan kanssa.

Ilmoitus tehdään työpaikkakohtaisesti. Jos työolosuhteet eri työskentelypaikoilla tai osastoilla poikkeavat toisistaan tai siihen muuten on aihetta, voidaan ilmoitus laatia osasto- ja työskentelypaikkakohtaisesti.

A

Työnantajan Y-tunnus. Ellei tunnusta ole, kohtaan merkitään työnantajan henkilötunnus.

B

Ilmoitetaan lyhyesti nuorilla teetetävät vaaralliset työt ja niiden arvioitu esiintymistajuus. Nuorten lukumäärällä ja työn ajankohdalla tarkoitetaan arvioita siitä, paljonko nuoria on työpaikalla yleensä eri aikoina työssä (esimerkiksi jatkuvasti 1-2 nuorta, lisäksi kesä-elokuussa koululaisia 8-10).

C1

Onko pohjana ammatillinen koulutus, perusopetus tai muu valmiustaso tai esimerkiksi lääkärintodistuksella osoitettu yksilöllinen valmius?

C2

Kuvaus miten ja millä järjestelmällä vaarat on selvitetty ja arvioitu mukaan lukien myös työterveyshuollon näkemys.

C3

Mitä edellä mainitun asetuksen (188/2012) tarkoittamia vaaroja ja haittoja työstä voidaan arvioida nuorille olevan. Jos kyse on pelkästään asianomaisen alan yleisistä vaara- ja haittatekijöistä tai työympäristön yleisesti tunnetusta vaarallisuudesta (esimerkiksi rakennustyömaa) yksityiskohtaista selvitystä ei tarvita.

C4

Kuvaus käytettävistä vaarallisista työvälineistä ja miten niiden turvallinen käyttö on varmistettu.

C5

Ilmoitetaan mahdollinen tarve yötyön tai ylityön tekemiseen, ajankohdat ja suojelutoimenpiteet.

C6

Kuvaus miten nuoret työntekijät on perehdytetty kyseiseen työhön (esimerkiksi erityinen opastaja, työnjohtaja). Miten on varmistauduttu, että ohjeet on ymmärretty ja että niitä noudatetaan. Miten nuoren työntekijän silmälläpito on järjestetty.

C7

Kuvaus muista mahdollisista työturvallisuutta varmistavista toimenpiteistä.

D

Työterveyshuoltohenkilön lausunto työolosuhteista tarvitaan yleensä silloin kun työstä aiheutuu kohdassa C3 lueteltuja vaaroja tai kyse on henkilökohtaisten ominaisuuksien vaikutuksesta. Työsuojeluvaltuutetun (tai muun työntekijöiden edustajan) lausunto ei ole pakollinen, mutta usein työolosuhteiden selvittämiseksi tarpeellinen. Jos lausunto on kielteinen, tulee se esittää kirjallisesti ilmoituksen liitteessä.

Ilmoitus on voimassa toistaiseksi. Uusi ilmoitus on tehtävä, jos työn luonne, työntekijöiden lukumäärä tai muu työn turvallisuuteen tai terveellisyyteen vaikuttava tekijä muuttuu merkittävästi. Ammatillisten koulujen oppilaiden yrityksissä tapahtuvan työharjoittelun osalta ilmoitus on uusittava lukuvuosittain, jos harjoittelupaikat vaihtuvat. Muuten vaihtuvien työpaikkojen esimerkiksi rakennustyömaan osalta ilmoitus on voimassa vain työmaan keston ajan.

Työssäoppimisen aika

[illegible]

OPISKELIJA /TUTKINNON SUORITTAJA

Nimi	Syntymäaika	Sähköposti
Osoite	Puhelin	
Oppilaitos Jyväskylän ammattiopisto		
Tutkinto/koulutus Rakennusalan perustutkinto	Tutkintonimike talonrakentaja	

TYÖNANTAJA

Työnantaja ja Y-tunnus		
Työpaikka ja osoite	Työpaikkaohjaaja /- kouluttaja	
	Sähköposti	
	Puhelin	
Sähköposti ja puhelin	Ohjaava opettaja / vastuukouluttaja Kämäräinen Pertti	
	Sähköposti	Puhelin
	pertti.kamarainen@jao.fi	040 341 5581

1. TYÖSSÄOPPIMINEN TAPAHTUU

☐ ilman työsuhdetta ☒ työsuhteessa

Työssäoppimisaika / näytön ajankohta
Viikottainen / päivittäinen työaika sovitaan erikseen, enintään 40h/vko

2. TYÖJÄRJESTELYT

Ruokailujärjestelyt	Oppilaitos sopii ruokailujärjestelyistä opiskelijan ja työnantajan kanssa (suositus on, että työnantaja maksaa verottoman ruokaraha n. 9€ /päivä)
Työmatkajärjestelyt	Opiskelija huolehtii itse.
Työvaatetus	Opiskelija huolehtii itse tavanomaiset kypärät, suojavaatteet ja turvakengät.
Muuta	Opiskelijalla on kuvallinen tunnistekortti ja veronumero.
Vakuutukset	Oppilaitoksen vastuu ja vakuuttamisvelvollisuus työssäoppimisen yhteydessä tapahtuvan tapaturman varalta määräytyy tapaturmavakuutuslain (608/1948) ja opiskelutapaturman korvaamisesta annetun asetuksen (851/1948) mukaisesti. Yritys huolehtii ja vastaa työssäoppimisjakson aikana oppijan työturvallisuudesta työturvallisuuslainsäädännön (Työturvallisuuslaki 738/2002) ja nuorista työntekijöistä annetun lain edellyttämällä tavalla. Opiskelija ja työnantaja ovat tehneet työsopimuksen. Työnantaja vastaa työntekijän vakuuttamisesta.

3. TYÖTURVALLISUUS

Työturvallisuuslain (738/2002) mukaan työnantajan velvollisuus on selvittää/arvioida työpaikalla esiintyvät vaarat.

☐ Työpaikalla on tehty työpaikan työn vaarojen selvitys ja arviointi.

Mikäli opiskelija osallistuu vaarallisiin töihin, on opiskelijan tiedot ilmoitettava aluehallintovirastolle.

☐ Opiskelija osallistuu vaarallisiin töihin.

Työturvallisuuden kannalta erityisesti huomioon otettavaa:

Noudatetaan alan yleisiä työturvallisuussääntöjä. Huomioitava erityisesti nuoria koskeva työsuojelulainsäädäntö ja sen määräämät rajoitteet. Henkilökohtaisten suojaimia on AINA tarvittaessa käytettävä. Pehdytyslomake täytettävä!

4. OPINTOKOKONAISUUDET / TUTKINNON OSAT

RA131-09J1 Runkotöiden perusteet

Laajuus: 6 ov

5. TAVOITTEET JA KEHITTYMISKOHEET

Olen tietoinen oppilaitoksen ja työnantajan välisestä puitesopimuksesta ja noudatan siinä ja tässä sopimuksessa sovittuja periaatteita.

Haluan kehittyä erityisesti seuraavissa tehtävissä:

Oppia ja syventää osaamista oman koulutusalan työtehtävissä. Oppia noudattamaan työpaikan sääntöjä ja yleisiä työturvallisuussääntöjä sekä toimimaan työyhteisön jäsenenä.

6. ARVIOINTI

Työssäoppimisen/näytön arviointiin osallistuvat työpaikkaohjaaja/-kouluttaja, oppija ja ohjaava opettaja/vastuukouluttaja. Tämän työssäoppimisjakson/näytön arvioinnin keskeiset kohteet ovat (voidaan tarvittaessa täydentää liitteellä)

Tutkinnon perusteiden mukaiset ammattiosaamisen näytön arviointikriteerit.

7. TYÖPAIKKAOHJAAJA / -KOULUTTAJA

Työpaikkaohjaaja/-kouluttaja ja ohjaava opettaja/vastuukouluttaja vastaavat oppijan työssäoppimisen/näytön ohjauksesta ja arvioinnista työnantajan ja oppilaitoksen välisessä puitesopimuksessa sekä tässä sovitulla tavalla:

Osallistua työssäoppimisjakson työtehtävien ja ammattiosaamisen näytön suunnitteluun ja arviointikeskusteluun. Ohjata opiskelijaa oikeisiin ja turvallisiin työtapoihin.

8. OHJAAVA OPETTAJA / VASTUUKOULUTTAJA

Ohjaava opettaja/vastuukouluttaja osallistuu työnantajan ja oppilaitoksen välisen puitesopimuksen ja tämän sopimuksen mukaisen oppijan työssäoppimisen/näytön ohjaukseen ja arviointiin seuraavalla tavalla:

Osallistua työssäoppimisjakson työtehtävien ja ammattiosaamisen näytön suunnitteluun ja arviointikeskusteluun. Ohjata opiskelijaa oikeisiin ja turvallisiin työtapoihin.

Lisätietoja:

☐

Työpaikkaohjaaja on tietoinen opiskelijan työssäoppimista mahdollisesti rajaavista tekijöistä.

(täytetään tarvittaessa)

9. ALLEKIRJOITUKSET

Salassapitovelvollisuus koskee kaikkia tämän sopimuksen osapuolia.

Tätä sopimusta on tehty kolme samansisältöistä kappaletta, yksi kullekin osapuolelle.

Paikka ja aika

Oppija

Työnantajan edustaja

Ohjaava opettaja

Pertti Kämäräinen

TYÖMAAHAN PEREHDYTTÄMINEN

Työmaan nimi _____

Perehdyttävä: _____

PEREHDYTETTÄVÄT ASIAT

LISÄTIETOJA/HUOMIOITA

1	Rakennettavan kohteen esittely		
2	Tilaaja, pää-, sivu- ja aliurakoitsijat		
3	Työmaan työsuojeluorganisaatio		
4	Aikataulu ja työmaan aluesuunnitelma		
5	Henkilöstötilat ja varastot		
6	Työmaan järjestys ja siisteys (vastuut)		
7	Kulkutiet ja liikkuminen, henkilönostot		
8	Työtelineet (turvallinen käyttö)		
9	Materiaalien nostot ja siirrot, nostokalusto		
10	Rakennuskoneet: käyttö ja säilytys		
11	Pienkoneet: käyttö ja säilytys		
12	Rakennusaikaiset sähköasennukset		
13	Putoamissuojaus		
14	Paloturvallisuus, sammutuskalusto, tulityöt ja tupakointi		
15	Henkilönsuojaimien käyttö, huolto ja säilytys		
16	Käyttöönotto- ja viikkotarkastukset, päivittäinen valvonta		
17	Työntekijän velvollisuus ilmoittaa havaitut puutteet ja viat esimiehelle		
18	Työterveyshuolto ja ensiapuvalmius		
19	Terveydelle vaaralliset aineet, materiaalien käyttöturvallisuus		
20	Eriyisosaaminen (työturvallisuuskortti ym)		
21	Työmaakerros		

Perehdyttäminen annettu ____/____ 20____

Perehdyttävä _____ Perehdyttäjä _____